د اسلام څلورم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

علي رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۴)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

ketabton.com - The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

نوم : ----------------- د علي (رضي الله عنه) سیرت.

لیکوال او راټولوونکی: ------ حبل الله (المتین).

ژباړن : ----------------- خپله لیکوال.

ټایپ : ----------------- حبل الله (المتین)

ډیزاین او PDF: ----------- N. RASOOLI

کال: ------------------ ۱۳۹۸ هجري لمریز

د خپرولو شمیره: ----------- (۴)

ketabton.com - The Digital Library

فهرست

عنوان: .... صفحه
د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه: .... (۱)
د علي رضي الله عنه اسلام راوړل: .... (۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه: .... (۳)
د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه: .... (۳)
د علي رضى الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه: .... (۵)
د علي رضي الله عنه نومونه دا دي: .... (۵)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه: .... (۶)
د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پیښه شوه؟: .... (۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه: .... (۸)
د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسد الله ﷺ او اسد رسول الله ﷺ القاب: .... (۸)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه: .... (۱۱)
او د بدر غزا ته تیارې نیول: .... (۱۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه: .... (۱۳)
د بدر غزا شروع کیدل: .... (۱۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه: .... (۱۶)
د بدر غزا: .... (۱۶)
د بدر د غزا پیل: .... (۱۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه: .... (۲۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه: .... (۲۳)
او د خندق غزا کې بهادري: .... (۲۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه: .... (۲۶)
د احزاب یا خندق غزا کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم .... (۲۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه: .... (۲۸)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه: .... (۳۱)
غزوه احد کې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت: .... (۳۱)
د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه: .... (۳۳)
د خيبر غزا: .... (۳۳)
غزوة خيبر اوله برخه: .... (۳۳)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه: .... (۳۶)
او د خيبر د غزا دوهم جزء: .... (۳۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه: .... (۳۹)

ketabton.com - The Digital Library

او د خیبر د غزا (۳) برخه: .... (۳۹)
رسول الله ﷺ معجزة: .... ((۳۹)
د علي رضي الله عنه د سیرت (۱۷) برخه: .... (۴۱)
د اهل بیتو نذر او روژه: .... (۴۱)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۸) برخه: .... (۴۴)
د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب: .... (۴۴)
د رسول الله ﷺ د (حسنینو رضي الله عنهم) سره محبت: .... (۴۴)
د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۹) برخه: .... (۴۶)
او حسنینو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت: .... (۴۶)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۰) برخه: .... (۴۷)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۱) برخه: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه انصاف: .... ((۴۹)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۲) برخه: .... (۵۰)
(1) شیعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي: .... (۵۰)
(2) یو شیعه ته د (سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه) ښیرا او سمدستي مړ کیدل: .... (۵۰)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (2۳) برخه: .... (52)
د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې: .... (52)

ketabton.com - The Digital Library

د علي رضي الله عنه د خوشبویه سیرت مبارک (۱) برخه

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل.

➥ د علي رضي الله عنه ولادت په 601 م (15) سپتمبر کې شوی دی.
علي رضي الله عنه د ابي طالب زوی د عبد المطلب لمسی دی.
مجاهد بن جبير ابو الحجاج رضي الله عنه نه روايت دی•: چې مکه مکرمه کې قحطي راغلې وه او خلک ډير تنګد سته وو، نو رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته وويل: ستا د ورور يعنې ابو طالب بچي زيات دي ډير په تکليف دی نو که زه او ته دواړه ورغلي واى او يو يو نفر مو ترې بيولی واى او د قحط سالۍ تر خلاصيدو پورې مو ورته کفالت کړی واى نو تا به د ورور ولۍ او ما د تره ولۍ حق اداء کړی وي، ځکه چې زما او ستا اقتصادي حالت ښه دی نو عباس رضي الله عنه ورته وويل: ډيره ښه خبره ده او دواړه ورغلل او ابو طالب ته يې پيشکش وکړ، چې ستا اولاد زيات دی او قحط سالي هم ده که ستا خوښه وي نو مونږ به يو يو تن له ځان سره بوزو او تر هغه به يې ساتو چې قحط سالي ختمه شي. نو ابو طالب ورته وويل: ډيره ښه خبره ده خو عقيل رضي الله عنه به نه بيايئ نور که هر يو بيايئ خوښه مې ده، نو عباس رضي الله عنه جعفر رضي الله عنه بن ابي طالب او رسول الله ﷺ علي رضي الله عنه بن ابي طالب له ځان سره بوتلل، نو دغه وخت کې علي رضي الله عنه بن ابي طالب د (6) کالو ؤ نو د علي رضي الله عنه بخت په دې کار سره وځليده، ځکه چې تربيه يې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها او رسول الله ﷺ په غاړه شوه نو علي رضي الله عنه بن ابي طالب نبوي اخلاق د رسول الله ﷺ نه زده کړل.

➥ رسول الله ﷺ به د خپلو لورګانو (لوڼو) بي بي رقية رضي الله عنها، بي بي أم کلثوم رضي الله عنها او بي بي فاطمې رضي الله عنها سره يو شان خوراک، څښاک، لباس او نور ضرورتونه ورته پوره کول د تعليم او ادب له پاره يې هم ورته پوره توجو کوله.
دا چې علي رضي الله عنه بن ابي طالب پخپله هم يو غيرتي، ذهين، هوښيار او با ادبه ماشوم ؤ د ماشومتوب په وخت کې به داسې خبرې کولې تا به ويل چې کوم نابغه يا علّامه دی چې لويان به يې عقل ته حيران وه او ولې به هوښيار نه وي چې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها غيږه کې لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د رحمة للعالمين تر پرورش لاندې را لوی شوی وي.
ولې به هوښيار نه وي چې د أم کلثوم رضي الله عنها، رقية رضي الله عنها او فاطمې رضي الله عنها سره يې يو ځای لوبې کړې وي.
➥ د عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما نه روايت دی: چې علي رضي الله عنه به فرمايل: چې
زه کله لس کلنۍ ته نژدې شوم نو د دوشنبې ورځ وه چې رسول الله ﷺ ته وحې نازل شوه او رسول الله ﷺ خپل کور ته راغی او ويل: چې ما پټ کړئ او أم للمؤمنين بي بي خديجې رضي الله عنها ور باندې څه شي واچول او غيږ کې يې ونيولو.

• ذکره ابن اسحاق في کتابه، و ايضاً في البدايه والنهايه ج (۳) ص ۲۴

ketabton.com - The Digital Library

او رسول الله ﷺ ورته د جبراییل (ع) د راتلو قصه بیان کړه، نو چې رسول الله ﷺ ته بي بي خدیجې رضي الله عنها تسلي ورکړه چې تا به الله ﷻ هیڅکله ضایع نه کړي ته صله رحمي لرې، ته بیوزلو سره کومکونه کوې، ته رښتیا وایې نو چې د رسول الله ﷺ لږ حالت ښه شو نو ما ترې پوښتنه وکړه: چې په تا څه چل شوی دی؟ زه خو ډیره خپه شوم نو رسول الله ﷺ راته وویل: ته مه خپه کیږه هیڅ کومه بده خبره نشته نو بیا یې راته اسلام پیش کړ، چې الله یو دی شریک نه لري، زه د الله ﷻ رسول ﷺ شوم تاسو باید د لاة، مناة او عزي عبادت ونه کړئ د مرګ نه بعد ژوندون حق دی، علي رضي الله عنه فرمایي: رسول الله ﷺ ما سره ډیر په مینه خبرې وکړې اخرت کې حساب کتاب کیږي نو بیا به مسلمانان جنت ته او کافران دوزخ ته ځي.

➥ علي رضي الله عنه فرمایي: ما د رسول الله ﷺ خبرې په غور واوریدلې بیا مې ورته وویل: چې ما خو له دې وړاندې داسې خبرې نه دي آوریدلي، نو که ستا خوښه وي نو زه به یو ځل خپل پلار ابي طالب سره مشوره وکړم نو رسول الله ﷺ راته وویل: نه پام چې هغه خبر نه کړې زما په تا باندې باور ؤ چې ته یو ذهین او هوښیار هلک یې او ته به پخپله دغه فیصله وکړې نو ځکه مې تا ته دغه د راز خبره وکړله که ته خپل پلار خبر کړې هغه به تا منع کړي نو تا ته پخپله سوچ او فکر پکار دی،

➥ علي رضي الله عنه فرمایي: چې زه بیګاه ته ټوله شپه ویده نه شوم او د خپل پلار او نیکه د بتانو د عبادت خبرې مې زړه کې ګرځیدلې، نو دا فکر مې کاوه چې هغوئ په خپل لاس بتان جوړ کړي دي او بیا عبادت ورته کوي، نو ولې زه د اصلي مالک او خالق عبادت ونه کړم تر هغې چې صبا شو نو زه بیا رسول الله ﷺ مخ ته حاضر شوم نو بیا مې ترې پوښتنه وکړه: چې یو ځل بیا راته هغه پرونۍ خبره وکړه نو رسول الله ﷺ راته بیا په تفصیل د نبوت خبره بیان کړه او زه مسلمان شوم.

➥ لږ وخت بعد رسول الله ﷺ غوښتل لمونځ اداء کړي او أم المؤمنین بي بي خدیجه رضي الله عنها هم ورسره څنګ کې ودریدله نو ما ترې پوښتنه وکړه چې دا کوم عمل دی تاسې یې د کولو اراده کړې؟ نو رسول الله ﷺ راته د لمونځ خبره وکړه چې هغه وخت د خپلې خوښې لمونځ کولای شو،

نو ما هم ځان پاک کړ او دوئ سره په لمانځه ودریدم او دغه د سې شنبې ورځ وه یعني د نبوت په دوهمه ورځ اولنی لمونځ په جمع ما او أم المؤمنین خدیجې رضي الله عنها د رسول الله ﷺ سره په جمع اداء کړ.

➥ نو علي رضي الله عنه فرمایي: چې په نارینه وو کې اولنی مسلمان ابوبکر رضي الله عنه او په ښځو کې اولنۍ مسلمانه بي بي خدیجه او په هلکانو کې اولنی مسلمان زه او په جینکیانو کې رقیه رضي الله عنها، ام کلثوم رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها او په غلامانو کې اول مسلمان زید رضي الله عنه بن حارثه ؤ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

ketabton.com - The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه.

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه.

➥ او د اياس رضي الله عنه بن عفيف د نيکه افسوس چې کاشکې مخکې مسلمان شوی وای.

➥ د اسماعيل بن اياس بن عفيف رضي الله عنه نه روايت دی•: هغه د خپل نيکه نه روايت کوي: چې زما د تجارت کاروبارؤ او د حج موسم کې به زه راتلم او شيان به مې اخيستل او خرڅول، نو زه عباس رضي الله عنه بن عبد الطلب ته ورغلم او هغه په مِنَی کې ؤ چې څه شې ترينه واخلم نو ما يو نفر وليد، چې د خيمې په شان يو څپر نه راووت او د قبلې طرف ته ودريد، چې لمونځ وکړي نو ور پسې يوه ښځه راووتله او هغه هم ورسره ودريدله بيا يو هلک راووت هغه هم ورسره ودريد، چې لمونځ وکړي نو ما ورته وويل: أی عباسه (رضي الله عنه) دا لا کوم دين دی؟

ما ته خو دا دين نوی غوندې ښکاره شو.

➥ نو عباس رضي الله عنه وويل: چې دا يو زما وراره محمد ﷺ بن عبد الله دی او دا وايي چې زه الله ﷻ رسول ﷺ را ليږلی يم او وايي: چې ان شاءالله دغه دين به کامياب کيږي او د کِسرَی او قيصَر ماڼی او خزانې به د الله ﷻ په مرسته مونږ ته لاس ته راځي، او دغه ښځه خديجة بنت خويلد رضي الله عنها ده چې هر څوک يې پيژني هغې هم ور باندې ايمان راوړی دی.

او دغه ماشوم هم زما وراره علي رضي الله عنه دی هغه هم ور باندې ايمان راوړی دی.

➥ بيا به چې عفيف رضي الله عنه دغه حديث بيانوي نو افسوس به يې کولو، چې کاشکې زه هم هماغه وخت مسلمان شوی وای زه به هم دوئ سره په لمانځه ولاړ وای هسې مې په اسلام راوړلو کې تأخير وکړ.

نوټ:

دا هغه وخت ؤ چې رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته د اسلام دعوت ورکړی ؤ خو لا قبول کړی يې نه ؤ.

➥ ابن جرير رضي الله عنه د نورو په حواله د اسد بن عبدة البجلي رضي الله عنه نه او هغه د يحی بن عفيف رضي الله عنه نه روايت کوي: چې زه د جاهليت په زمانه کې مکې مکرمې ته راغلم او د عباس رضي الله عنه ميلمه شوم نو مونږ بيت الله شريف سره ناست ؤ چې يو ځوان راغی د لمر ختلو وخت ؤ نو اول يې اسمان ته وکتل چې لمر لږ را پورته شو نو په لمانځه ودريد بيا ګورم چې يو ماشوم منډې راوهلې او راغی د هغه ځوان ښي طرف ته څنګ کې ورسره ودريد؛ نو چې ما وکتل يو ښځه هم راغله د هغه ځوان شا ته ودريدله نو بيا هغه ځوان رکوع وکړه نو دوئ دواړو هم رکوع ورسره وکړه بيا هغه ځوان سجدې ته ښکته شول، نو دوئ دواړه هم ورسره په سجده شول،

• اخرجه الامام احمد في مسنده حديث رقم {1758} من حديث جعفربن جعفربن ابی طالب، و اخرجه و اخرجه الحاکم في المستدرک في کتاب معرفة معرفة الصحابه حديث رقم {4848} و ذکر ابن هشام في سيرة البوية ج 1 ص 206، و ذکر البيهقي في دلايل النبوة ج2ص161، [9/24, 11:30 PM]

ketabton.com - The Digital Library

➥ نو يحيى بن عفيف رضي الله عنه وايي: ما عباس رضي الله عنه ته وويل: د كعبې په رب ﷻ قسم دا خو ډير لوی کار دی ماته خو ډير لوی ښکاره شو.

دا کوم دين دی چې ډيره غوره طريقه باندې عبادت دی پکې؟
نو عباس رضي الله عنه راته وويل: چې ته څه وايې چې يو لوی کار دی؟

ته پوهيږې چې دا څوک دي؟
➥ دا يو زما وراره محمد بن عبد الله ﷺ دی او دا ښځه خديجه بنت خويلد رضي الله عنها ده او دا ماشوم زما د بل ورور ابو طالب زوی دی علي رضی الله عنه نوميږي.
زما دا وراره ماته وايي: چې ستا الله ﷻ هغه دی چې مځکې اسمانونه يې پيدا کړي دي مړه کول او ژوندي کول کوي.

او وايي: چې دا هماغه دين دی چې ابرهيم عليه السلام ته ورکول شوی ؤ.
او زما دا وراره وايي: چې دغه دين به مشرق نه مغرب ته او شمال نه جنوب ته خپريږي؛ خو تر اوسه چا غير د دغه درې تنو (کسانو) څخه نه دی قبول کړی،
بيا ابن جرير رضي الله عنه د سلمه ابن اسحاق رضي الله عنه نه روايت کړی دی: چې دغه وخت کې د علي رضي الله عنه عمر د لسو کالو نه ؤ پوره شوی.

➥ د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روايت دی: چې په ښځو کې اول مسلمانه بي بي خديجة بنت خويلد رضي الله عنها وه ځوانانو کې ابوبکر رضي الله عنه او ماشومانو کې علي رضي الله عنه ؤ.

د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روايت دی: چې کله علي رضي الله عنه اسلام راوړ او رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تر څو ما درته نه وي ويلي نو څوک درنه خبر نه شي، نو علي رضي الله عنه همداسې د خپل پلار ابو طالب له ويرې هم اسلام راوړل پټ ساتلی ؤ،
➥ خو يوه ورځ د رسول الله ﷺ په کور کې په لمانځه ولاړ ؤ او د رسول الله ﷺ د بعثت خبره هم مشهوره شوې وه خو ابي طالب لا خبر نه ؤ چې علي رضي الله عنه هم مسلمان شوی دی نو ابو طالب د رسول الله ﷺ کور ته داخل شو او علي رضي الله عنه يې په لمانځه وليد او په غور يې ورته کتل او علي رضي الله عنه هم خپل پلار د سترګو په کونجو کې وليد ، خو لمونځ يې ښه په اطمينان اداء کړ ، نو چې لمونځ يې خلاص کړ نو پلار يې ابو طالب ترې پوښتنه وکړه ايا ته هم مسلمان شوی يې؟

➥ نو علي رضي الله عنه ورته ښه په تسلی جواب ورکړ: هو پلار جانه د دوزخ اور او حساب کتاب ډير سخت دی زه غواړم ته هم ځان له اوره وژغورې خو ابو طالب فقط دومره ورته وويل: چې ته مسلمان شوی يې؟ نو د خپل د تره زوی محمد ﷺ لنګ دې مظبوط کړ؟ يعنې مرستندويه يې شه او نور يې څه ونه ويل او پورته شو او ولاړ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

ketabton.com - The Digital Library

د علي رضی الله عنه د سیرت مبارک (۳) برخه.

د علي رضي الله عنه نومونه دا دي.

اسدالله و اسد رسولله صلی الله علیه وسلم،
ابو تراب،حیدر، ابوالحسنین، امیرالمؤمنین،
المرتضی،
دا سې نور القاب هم شته.

← د حُبَّـةٔ عُرَنِـيْ نـه روایـت دی: چـې یـوه ورځ امیرالمـؤمنین علـي رضـي الله عنـه بـن ابـي طالـب پـه ممبـر خطبة ویله چې په خندا شو تر دې چې غاښونه مبارک یې ښکاره شول بیا یې وفرمایل•:

کلـه چـې زه مسـلمان شـوم او مـا لـه رسـول الله ﷺ سـره پـټ لمـونځ اداء کولـو او تـر دې وروسـته رسـول الله ﷺ زمـا پـلار تـه د کـوم خـاص دعـوت نـهٔ ورکـړې نـو زه رسـول الله ﷺ سـره [بطـن النخلـة] مقـام کـې پـه لمانځـه ولاړ وم چـې پـلار مـې ابـي طالـب راغـی نـو چـې مـونږ سـلام وګرځولـو، نـو پـلار مـې رسـول الله ﷺ تـه وویـل: وراره تاسو څه شی کول؟ دا خو نوې طریقه ده نو بیا رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ.

نـو زمـا پـلار ورتـه وویـل: وراره تاسـې چـې کـوم عبـادت کـوئ کـوم عیـب یـا کـوم مشـکل ماتـه نـه لـري؛ خـو دا چـې تاسـې سـجده کـې سـر پـه مځکـه کیـږدئ او روسـته برخـه مـو جیګـه نیـولې وي نـو دا زمـا نـه ولاکـه کیـږي، نـو علـي رضـی الله عنـه بیـا وخنـدل او ویـې ویـل: مـا وغوښـتل چـې خپـل پـلار تـه ووایـم چـې تـه خـو یـو ځل د دې تجربه هم وکړه.

پـه خپـل لاس جـوړ شـوي بتـانو تـه خـو هـر سـهار وختـي پـه ګونـډو یـې او خپـل رب ﷻ تـه سـجده درتـه سـخته ښکاره کیږي؟
نو رسول الله ﷺ زما په اراده پوه شو او په اشاره کې یې راته وویل: پام کوه چې څه ونه وایې.
بیـا علـي رضـي الله عنـه وفرمایـل: زه د الله ﷻ شـکر اداء کـوم چـې زمـا څخـه څـوک رسـول الله ﷺ پسـې لمـونځ کولو کې نه دی وړاندی شوی.

← د علي رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله دغه آیات مبارک نازل شو
[وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَكَ الْأَقْرَبِيْنَ]
ترجمـه: خپـل نـژدې خپلـوان د الله د عـذاب نـه وویـروه نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمایـل: چـې صـبا تـه یـو پسـه حلال کړه او ډوډۍ تیاره کړه او شهد هم راوړه او ماته زما او ستا ټول خپلوان را وغواړه.

نـو مـا همدا سـې وکـړل پسـه مـې حـلال کـړ، ډوډۍ یـې تیـاره کـړه او شـهد مـې هـم راوړل او د ټولـو خپلوانـو کورونـو تـه ولاړم او خبـر مـې کـړل چـې د صـفا غونـډۍ سـره راجمـع شـئ نـو هغـوئ ټـول هلتـه راجمـع شـول او رسول الله ﷺ ماته وویل:

• مأخوذ من کتاب الاستیعاب، حلیة الاولیاء البدایة والنهایة مع النهایة البدایة في الملاحم ج 4 صفحه 24

ketabton.com - The Digital Library

خوراک راوړه: نو ما خوراک راوړ او ټولو ښه په مړه خيټه خوراک وخوړ. خو ټولو وکتل چې فقط د ګوتو ځايونه پکې معلوميدل او خوراک بلکل کم شوی نه ؤ بيا رسول الله ﷺ راته وويل: شهد راوړه او ما شهد راوړل او ټولو ښه ډير وڅښل خو بلکل کم نه شول نو بيا رسول الله ﷺ غوښتل چې خپل قوم ته خبرې شروع کړي او يو ځل بيا دعوت ورکړي؛ خو زما تره ابولهب خبرې شروع کړې او ويې ويل: محمد ﷺ سحر او جادو در باندې وکړ او تاسو وليدل چې ډوډۍ او شهد بلکل کم نه شول او خپله پورته شو او نور بيا ټول ورسره پورته شول او ولاړل، خو په دې پوه نه شول چې مونږ رسول الله ﷺ څنګه راغوښتي ؤ نو،

بيا رسول الله ﷺ خپه کور ته راستون شو او ماته يې وويل: چې صبا ته بيا پسه حلال کړه ډوډۍ تياره کړه او شهد راوړه او ټول خپلوان بيا راته هماغه ځای ته راوغواړه، نو علي رضی الله عنه فرمايي:

ما همدا سې وکړل ډوډۍ مې تياره کړه شهد مې راوړل او ټول خپلوان مې را وغوښتل کله چې را غونډ شول ډوډۍ يې وخوړه نو رسول الله ﷺ پورته شو ويې فرمايل: ای زما قومه که زه تاسو ته ووايم چې له دې غره شاته دښمن د حملې کولو او په تاسو د يرغل کولو اراده لري تاسو به يې ومنئ؟

نو ټولو په يو غږ وويل: هو ته رښتونی يې تا کله هم دروغ نه دي ويلي نو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې زه تاسو د الله ﷻ د عذاب نه ويروم، تاسو ايمان راوړی او ځانونه د الله ﷻ د عذاب نه بچ کړئ.

نو ابو لهب لعين اوچت شو او ويې ويل: تباه شې تا مونږ د دې له پاره را غوښتي يو؟ نو په دې طريقه دغه لعين د رسول الله ﷺ خبرې اخلال کړلې.

نو الله ﷻ سورت [تبت يدا ابی لهب] نازل کړ، چې د دغه لعنتي او د ده د ښځې ام جميل بدي پکې بيان شوی دي.

⨀⨀⨀⨀⨀⨀⨀

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه.

د علي رضي الله عنه د القابو څخه يو اسد الله ﷻ و اسد رسولله ﷺ

يعني د الله جل جلاله او د رسول الله ﷺ زمری.

دا لقب څرنګه ورته ورکول شو؟

اخيرې برخه کې به ور باندې پوهه شئ.

هغه وخت کې دا سې نه وه چې هر کوځه ډب او ګيدړ ته دې د بهادری، ايمانداری، تقوی، ايثار، قربانی شهامت او غيرت لقب يا ميډال ورکړل شي، بلکې په رښتيا دغه صفتونو لرونکو ته ورکول کيدل چې يو له هغوئ څخه علي رضي الله عنه ؤ.

دا لقب علي رضي الله عنه ته دا سې يوه غزا کې ورکول شو چې لا خو تنکی ځوان ؤ لا خو يې آس ځغلول، توره چلول، غشي ويشتل او غيره نيول نه وه زده کړي اول وار ؤ چې د بدر غزاء کې ورسره

ketabton.com - The Digital Library

مخ شو خو اول د بدر غزا په څو برخو ویشو او اخري برخه کې به پوه شی چې علي رضي الله عنه څنګه دغه لوړ قیمته لقب وګټلو؟
تر ټولو اول د بدر د غزا په باره کې معلومات در سره شریکوم.

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پیښه شوه؟

د بدر غزا (17) رمضان [2] هجري کې او (624) میلادي (13) مارچ کې پیښه شوې ده.
د بدر د غزا اسباب او وجه څه وه؟

← کله چې رسول الله ﷺ او نورو صحابه کرامو هجرت وکړ نو ټوله شتمني یې مکه مکرمه کې د قریشو مشرکینو غصب کړې وه او رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم خالي لاس هجرت ته مجبور کړل شوي وو، نو په دې خاطر مسلمانانو بیخي زیات تکالیف لوړې او تندې برداشت کړلې، نو رسول الله او نورو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته معلومه وه چې قریش به د دوئ په مالونو تجارتونه کوي شام ته به یې وړي او هلته به یې خرڅوي او په پیسو به یې نور شیان را نیسي نو ځکه رسول الله ﷺ غوره وګڼله چې د قریشو لار کې کمین ونیسي او مالونه تري را وګرځوي چې دې کار سره به هم خپل مالونه په لاس ورشي او هم به قریشو ته خپل زور او قوت وښایي، نو رسول الله ﷺ د مدینې منورې څخه د شام هغه لارې طرف ته د (200) تنو سره ولاړ چې د مکې مکرمې نه ور باندې شام ته قافله تلله خو چې کله رسول الله صلی الله علیه وسلم هلته د [ذالعشیرة] مقام ته ورسید نو معلومه شوه چې د قافلې ډیرې ورځې شوي چې تیره شوې ده نو په دې خاطر رسول الله ﷺ بیرته را ستون شو خو رسول الله ﷺ دغه لار باندې د نبوت نه وړاندې ډیر سفرونه کړي وو او هغه اندازه ورته معلومیدله چې دغه قافله به بیرته څومره وخت کې راځي،

نو کله چې د قافلې د راتلو وخت را نږدې شو نو رسول الله ﷺ دوه تکړه صحابه کرام رضي الله عنهم د هغوئ د معلوماتو راوړلو له پاره ولیږل یو صحابي (محمد طلحه بن عبید الله رضي الله عنه) او بل صحابي (سعید ابن زید رضي الله عنه) وه.

دغه دوه تنه هلته ولاړل او لار یې څارله چې د ابوسفیان په مشرۍ قافله ور باندې تیره شوه او د هغه قافلې د ساتنې له پاره څلویښت (40) ځوانان هم ورسره مسلح روان وه، نو دغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم په ډیره تیزۍ سره مدینې ته راغلل او رسول الله ﷺ ته یې خبر ورکړ چې قافله را رسیدلې ده او د مکې طرف ته روانه ده نو عموماً دغه د اوښانو قافله بار وه نو خامخا به یې ځای په ځای دمه هم کوله نو رسول الله ﷺ بیا یو صحابي [محمد بسبس بن عمرو رضي الله عنه] ولیږلو، چې یو ځل بیا کره معلومات راوړي نو هغه صحابي رضي الله عنه بیا خبر راوړ چې ربښتیا هم قافله دمه په دمه روانه ده،

نو رسول الله ﷺ بیا صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وویل: چې مونږ یو خواته ځو که چا سره سورلۍ وي که تلای شي نو زمونږ سره دې ولاړ شي او که څوک نه ځي نو زه یې نه مجبوروم نو بیا رسول الله ﷺ (12) رمضان باندې د مدینې منورې نه ووت او مدینه منوره کې یې پخپل ځای عبد الله بن ام مکتوم رضي الله عنه امام وټاکه.

ketabton.com - The Digital Library

نو ټول (70) اوښان او فقط دوه اسونه ورسره وو، چې يو آس د زبير ابن عوام رضي الله عنه او بل د مقداد بن الاسود الکندي رضي الله عنه وه.

او چې هرو درې کسانو باندې يو اوښ ؤ او وار په وار به ور باندې سپريدل، نو د رسول الله ﷺ برخه کې علي رضي الله عنه او ابو لبابه رضي الله عنه رسيدلي وو، کله چې د علي رضي الله عنه او ابو لبابه د سپريدلو وار راغى نو دوئ دواړو به انکار وکړ چې يا رسول الله ﷺ ته په ټوله لار سپريږه او مونږ دواړه ځوانان او تکړه يو، مونږ دواړه به پياده ځو خو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې نه ته تاسې زما څخه تکړه هم نه ياست او نه زه د ثواب ګټلو نه مستغني يم تاسو به په خپل وار سپريږئ، کله چې د [روحاء] مقام ته ورسيدل نو هلته يې صحابه کرام را جمع کړل چې وګوري څومره تنه (کسان) دي؟ او ايا داسې څوک خو نشته چې کمزوري وي يا جنګ نه شي کولای؟ نو بيا معلومه شوه چې دوه تنه ماشومان هم د جهاد جذبې اخستي او راغلي دي•،

نو هغه دواړه ماشومان يو براء ابن عازب رضي الله عنه او بل عبد الله ابن عمر رضي الله عنه وه چې ډير په مشکله رسول الله ﷺ راضي کړل او بيرته يې مدينې منورې ته وليږل او ابو لبابه رضي الله عنه يې هم بيرته مدينې ته د امير په شکل وليږه چې د هغې بقايا خلکو ضروريات ور پوره کړي.

بيا رسول الله ﷺ له هغه ځايه روان شو کله چې په لنډه لاره (بيوت السقيا) مقام ته ورسيدل بيا يې دوه صحابه کرام رضي الله عنهم د قافلې د معلوماتو له پاره له ځان وړاندې وليږل چې هغوئ چيرې رسيدلي دي هغوئ کې يو صحابي عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بل بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ؤ هغوئ هم ډير په تيزۍ ولاړل او بيرته يې د هغوئ د ځای معلومات راوړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه.

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ؓ او اسدرسوله ﷺ القاب.

← کله چې رسول الله ﷺ (بيوت السقاء) ځای ته ورسيد او هغه دوه صحابه کرامو عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ورته صحيح خبر راوړ چې قافله روانه ده نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته د تللو امر وکړ، نو لاره کې يو مشرک ورته راغى هغه رسول الله ﷺ ته وويل: چې يارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه چې زه هم درسره ولاړ شم زه ډير زيات د جنګ شوقي يم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته مسلمان يې؟

نو هغه ورته وويل: نه زه مسلمان نه يم

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: بيرته وګرځه مونږ د کافر په وژلو کې له کافر مرسته نه غواړو.

لږ وخت وروسته بيا هغه کافر د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد او د جنګ اجازه يې وغوښتله او رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: مونږ له کافرانو مرسته نه غواړو.

• کتاب المغازي باب شهامة علي جلد اول، الاستيعاب باب خلفاء الراشدين، وغزوة البدر:

• مأخوذ من کتاب الاستيعاب، حلية الاولياء البداية والنهاية مع النهاية البداية في الملاحم ج 4 صفحه 24

ketabton.com - The Digital Library

بیا لږ وخت وروسته دریم ځل د رسول الله ﷺ مخې ته ودرید چې اجازه را کړه زه در سره ولاړ شم؟ خو بیا رسول الله ﷺ ورته هماغه جواب ورکړ.

بیا هغه سړی مسلمان شو او رسول الله ﷺ ورته د تللو اجازه ورکړه او سفر یې جاري وساته بیا رسول الله ﷺ خپل پوځ منظم کړ.

← عمومي قومندان یې [مصعب ابن عمیر العبدري قریشي رضي الله عنه] وټاکه او هغه ته یې سپین رنګ بیرغ په شکل د قومندانۍ نښان ورکړ، بیا رسول الله ﷺ خپل صحابه کرام رضي الله عنهم دوه تقسیمه کړه او ورته ویې ویل: چې تاسو به ښي طرف ته ځئ. او دغه یې ټول مهاجرین کړل او بیرغ یې د [علي رضي الله عنه بن ابي طالب] په لاس ورکړ او د هغوئ سره یې یو سر لښکر وټاکه چې په آس سپور ؤ چې هغه [زبیربن عوام رضي الله عنه] ؤ.

بل چپ طرف ته یې انصار کړل او د هغوئ بیرغ یې [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] ته ورکړ او د هغوئ سر لښکر یې [مقداد ابن الاسود رضي الله عنه] وټاکه چې هغه هم په آس سپور ؤ.
او رسول الله ﷺ په خپله ځان د عمومي سپه سالار په توګه وټاکلو، چې د ټولو مشري به کوي.
رسول الله ﷺ ټول تقریبا (313) تنه وه چې (61) تنه داوس د قبیلې وه او (170) د خزرج قبیلې وه او نور باقي کسان ټول قریش مهاجرین وه.
رسول الله ﷺ اګر چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلی خو د دښمن ناڅاپي حملې ته همیشه تیار ؤ.

بل خوا ته قریش هم ډیر زیرک وو هغوئ هم قافلې مشري یو داسې قومي مشر! ابا سفیان! ته ورکړې وه چې همیشه به یې د مسلمانانو د حرکاتو خبر آخستو او جاسوسانو به ورته معلومات ورکول، نو کله چې ابا سفیان خبر شو چې مسلمانان د رسول الله ﷺ په مشرۍ له مدینې منورې ور پسې راوتلي دي نو خپله قافله یې پرېښودله او مسلمانانو د پوره معلوماتو له پاره هغه ځای ته ولاړ په کوم ځای کې چې [بسبس بن عمرو رضي الله عنه] او [عدي بن الزغباء رضي الله عنه] لیدلي وو او رسول الله ﷺ ته یې خبر ورکړی ؤ.

کله چې اباسفیان بن حرب چې یو نوم یې مغیره بن حرب دی هغه ځای ته ورسید، نو د هغه ځای خلکو نه یې پوښتنې وکړې، چې څوک نا اشنا خلک خو دلته نه وو راغلي؟

نو هغوئ ورته وویل: چې دوه تنه راغلي وه څو ورځې دلته وو، بیا ولاړل نو اباسفیان بن حرب ورته وویل: ماته هغه ځای را وښایاست چې دغه دوه تنو پکې خپلې اوښې کښینولې یا څو کړې وې! نو هغوئ ورته هغه ځای وښوده، نو اباسفیان د اوښ پچې را واخستلې او لاس کې یې میده کړې او هغې کې د قجورې زړې وو، نو ویې ویل: زما قسم دی دغه وابه چې دغه اوښانو خوړلي او دغه قجورې د یثرب (مدینې منورې) دي او دا د اوښ منډونه هم د هماغه ځای د اوښانو دي نو په ډیر سرعت او تیزۍ سره یې ځان خپلې قافلې ته ورساوه او د قافلې لاره یې د (بحر قلزم یا بحرالاحمر) طرف ته بدله کړه او ضمضم بن عمرو العفاري الکناني یې مکې مکرمې ته ولیږه، چې د مکې مشرکین خبر کړي چې رسول الله ﷺ سره د کسانو د دوئ په تلاش کې دی او غواړي مخه یې ونیسي،

ketabton.com - The Digital Library

نو دغه نفر ډير سرعت سره مكې ته ولاړ او د اوښ پوزه يې پرې كړه او خپله شاته او مخ ته لمن يې هم وشكوله چه دا د دوئ له پاره د زياتې خطرې زنګ او نښاني وه او د مكې كوڅو كې يې چغې شروع كړلې چې هلئ تباه شولو برباد شولو، نو د مكې مكرمې ټول خلک ورته را جمع شول چې څه خبره ده؟ نو ضمضم بن عمرو الغفاري ورته ټوله خبره بيان كړه او هغوئ ټولو فيصله وكړه چې هيڅوا ته اجازه نشته چې پاته شي يا به پخپله ځي او يا به بل څوک ليږي نو فقط ابي لهب لعين پاته شو چې هغه يو بل نفر چې قرضدار ه يې وه، په دې شرط وليږه چې قرض به ورته معاف كوي نور ټول تيار شول خو د قريشو يو ليرې قبيله چې بي عدي قبيله وه هغوئ بلكل انكار وكړ هيڅوک هم تيار نه شول.

نو قريشو (1000) تنه سړي، (200) تقريبا آسونه، ښه ډير لا تعداده اوښان وسلې، زغرې، ډالونه، خوراكي شيان، د شرابو بې حسابه ذخيره، د موسيقي آلات او د ګډيدلو له پاره ښايسته پيغلې له ځان سره روان كړل، د دوئ مشران او قومندانان دغه خلكو وو:

◆ابو جهل بن هشام.

◆عتبه بن ربيعه.

◆اميه بن خلف.

دوئ چې لږ ځاى پورې ولاړل نو ور په ياد شول چې يو د دوئ خو د يو لوى قوم بني بكر بكر بن عبد مناف سره زړه دښمني ده او وډار شول چې د شا لخوا نه ور باندې حمله ونه كړي او مشورې كولو ته سره را جمع شول، نو شيطان د هغې قوم د مشر سراقه ابن مالک رضي الله عنه په شكل ورته راغى او ورته يې وويل: مونږ تاسې سره يو، هيڅ فكر مه كوئ نو د دوئ تسلي وشوه او روان شول.

دوئ په لاره كې يوه ورځ (9) او بله ورځ (10) اوښان حلالول د اوښانو غوښې به يې خوړلې دمه به يې كوله بيا به راونيدل، بل خوا ابا سفيان خپله قافله بحر الاحمر درياب په غاړه جحفې ته چې مكې ته نږدې ده ورسوله او د مسلمانانو د كمين څخه بچ شوه. اباسفيان د مكې مشركينو پسې جواب وليږه چې زه نور رسيدو ته نژدې شوى يم تاسې بيرته راوګرځئ.

د دې خبر په اوريدلو سره د بني زهره قوم ټول ځوانان بيرته ترې مكې ته ستانه شول يوازې اصلي قريش پاتې شول.

كله چې مشركين خبر شول چې اباسفيان بن حرب د قافلې سره جحفې ته رسيدلى دى نو ابو جهل قسم وكړ چې مونږ به بيرته نه ستنيږو او د بدر كوهي ته به ځو د هغه كوهي سره به ډيرې ورځې دمه كيږو د كوهي اوبه به څښو، ډمې به ګډيږي، شراب به څښو، اوښان به حلالوو او د هغه ځاى خلک به راغواړو چې وګورئ مونږ څومره طاقتور يوځ لرو څومره جنګيالي لرو نو عتبه ربيعه او اميه بن خلف هم ورسره ومنله او په مزه مزه كرار كرار تلل چې د بدر كوهي ته ورسيدل دغه كوهي چې ډيرې خوږې اوبه لري د مكې مكرمې او مدينې منورې لاره كې دى پخوا به لاره همدا وه او س نوې لاره جوړه شوې ده و دغه ځاى ته د همدې كوهي په وجه بدر وايي.

ketabton.com - The Digital Library

نـو مشـرکين چـې هلتــه ورسـيدل شـا او خـوا قبايـل يـې را وغوښـتل اوښـان يـې حـلال کـړل شـراب يـې وڅښـل او ډمـې يـې ګـډې کـړې شـاعرانو او ډمـو بـه داسـې شـعرونه او سـندرې وويلـې چـې هغـه کـې بـه د مسلمانانو بدئ بيان شوې وې•،

دغسې دوئ د هغه ځاى خلکو ته وښودله چې مونږ ډاريږو نه او مونږ يو قوت يو ،

بل خوا رسول الله ﷺ هم له دوئ نه خبر شو.

⨀⨀⨀⨀⨀⨀⨀

د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه،

او د بدر غزا ته تيارې نيول.

← کلـه چـې رسـول الله ﷺ خبـر شـو چـې قافلـه زمـونږ لـه لاسـه ووتلـه او هغـه د سـمندر پـه لار جحفـې تـه ورسـيدله او د قريشـو سرکښـه مشـران را روان دي او غـوارې جنـګ وکـړي او پـه لاره کـې ډمـې ګـډوي او زمـونږ پـه ضـد پـاروونکي سـندرې او اشـعار وايـې او ښـه ډيـر خلـک ور سـره دي (200) آسـونه، فـولادي زغـرې، ښـه ډيـر اوښـان او تکـړه پهلوانـان ور سـره دي نـو صـحابه کرامورضـي الله عـنهم سـره يـې مشـوره شـروع کـړه چـې څـه کـول پکـار دي؟ نـو مسـلمانان چـې د جنـګ لـه پـاره نـه ؤ راوتلـي د جنـګ اسـباب ور سـره لـږ ؤ نـو بعضـي پکـې زړه نـا زړه شـول، الله ﷻ د سـورت الانفـال (4) نـه تـر (8) آياتونـه نـازل کـړل نـو الله ﷻ د دوئ د زړونـو کمزورتيـا پکـې بيـان کـړې وه بعضـي داسـې خپـه دي لکـه چـې پـه زبردسـتۍ يـې مـرګ تـه را کشوي او الله ﷻ د مرستې وعده ور سره کړې وه.

نـو مهـاجرينو مشـرانو لکـه [ابـو بکـر رضـي الله عنـه]، [عمـر رضـي الله عنـه] او [مقـداد بـن الاسـود يـا مقـداد بن عمـرو رضـي الله عنـه] رسـول الله ﷺ تـه وويـل: يارسـول الله ﷺ مـونږ لکـه د بنـي اسـرايلو نـه يـو چـې تاتـه ووايـو تـه ولاړ شـه جنـګ وکـړه او مـونږ بـه دلتـه ناسـت يـو بلکـې مـونږ پـه هـر حالـت کـې تـر مرګـه در سـره يو.

د عبـد الله ابـن مسـعود رضـي الله عنـه نـه روايـت دی: چـې زمـا ښـه پـه يـاد دي چـې [مقـداد بـن الاسـود رضـي الله عنـه يـا مقـداد بـن عمرو] داسـې حـال کـې [رسـول الله ﷺ] تـه راغـی چـې رسـول الله ﷺ کـافرانو تـه بـده دعـاء کولـه نـو لـه دعـاء بعـد يـې ورتـه وويـل: يارسـول الله ﷺ مـونږ لکـه بنـي اسـرايل نـه يـو چـې تـه ولاړ شـه جهاد ته او مونږ به ناست يو.

مونږ درته وايو چې په الله ﷻ توکل کړه دښمن سره وجنګيږه.

مـونږ بـه دې شـاته او وړانـدې ښـي طـرف تـه او چـپ طـرف تـه داسـې وجنګيـږو چـې تـه بـه فخـر را بانـدې وکړې.

د مقـداد بـن عمـرو رضـي الله عنـه د غيـرت نـه ډکـو خبـرو رسـول الله ﷺ خوشـحاله کـړ او مـخ مبـارک يـې لـه خوشـحالۍ وځليـدی خـو د مهـاجرينو ټـولئ لـږوه نـو ځکـه رسـول الله ﷺ بيـا ږغ وکـړ: چـې ملګـرو رايـه

• کتاب المغازي جلد اول غزوة البدر، البدايه والنهايه باب فضايل علی رضی الله عنه

ketabton.com - The Digital Library

راکړې چې څه وکړو؟ او د رسول الله ﷺ مطلب انصار وه نو د انصارو مشر [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] پوه شو چې رسول الله ﷺ زمونږ رایه غواړي نو ویې فرمایل: یارسول الله ﷺ لکه چې د انصارو اراده معلومول غواړې؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: هو نو سعد بن معاذ رضي الله عنهما ورته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ په تا ایمان راوړی دی ستا تصدیق مو کړی دی تا سره مو وعدې او بیعت کړی دی نو مشورې ته ضرورت نشته نو پخیر مونږ درسره یو ، په هغه الله ﷻ قسم چې ته یې په حقه را لیږلی یې چې ته په سمندر ور داخل شې مونږ به یو هم در څخه شاته نه شو زمونږ ژوند او مرګ به د الله ﷻ د دین له پاره وي.

بیا سعد ابن معاذ رضي الله عنه وفرمایل•: دغه اوس چې آیاتونه نازل شول او الله ﷻ د مرستې وعده هم کړې ده نو مونږ په دې غزا باندې فخر کوو او ډیر په بې صبرۍ سره د دښمن د مقابلې انتظار کوو نو د انصارو او مهاجرینو غیرتي موقف (رسول الله ﷺ) بیخي زیات خوشحاله کړ او له هغه ځایه (ذفران) ته ولاړل بیا هلته یې تسلي وکړه چې د مکې مشرکین دلته نشته نو (الدبة) مقام ته ولاړل هلته هم د مشرکینو درک نه ؤ نو له هغه ځایه (حنان) ته ولاړل دغه ځای کې د شګو لوړ لوړ غرونه او غونډۍ وې دا ځای لږ د بدر بن قریش کوهي ته نژدې ؤ هلته یې مجاهدین ځای په ځای کړل او رسول الله ﷺ او ابوبکر رضي الله عنه یواځې د هغه ځای نه روان شول چې د دښمن معلومات حاصل کړي نو هلته یې د قبایلو یو مشر شیخ چې سفیان الضمري الکناني نومیده پیدا کړ، نو رسول الله ﷺ له هغه څخه پوښتنه وکړه چې ایا د مکې د قریشو یا د محمد ﷺ د کسانو په باره کې کوم معلومات لرې؟

نو هغه ورته وویل؛ اول تاسو ځان راته وښایاست؟ بیا به معلومات درکړم خو رسول الله ﷺ ورته وویل: زما وعده ده چې خپل تعارف به درته کوم خو صحیح معلومات راکړه: نو سفیان الضمري ورته وویل: چې د مکې قریش په دغه ورځ له مکې راوتلي او دغه ځای کې یې شپې کړې او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې پراته دي.

او د محمد ﷺ ملګري په دغه تاریخ را روان شوي او دغه دغه ځای باندې را تیر شوي دي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې دیره (راتول) دي، دغه عربي شیخ سره علم غیب نه ؤ خو هغوئ هوښیار، ځیرک او باخبره خلک وه. هغوئ ګرځنده تېمونه لرل چې له هرې پیښې به یې ځان خبرول، نو رسول الله ﷺ د هغه په خبره یقیني شو بیا یې ورته وویل: ایا تاته معلومه ده چې دوئ هره ورځ څومره څومره اوښان حلالوي؟

نو عربي شیخ ورته وویل: هو کله (9) او کله (10) اوښان حلالوي، نو رسول الله ﷺ پوه شو چې د هغوئ تعداد (900) څخه تر (1000) پورې دی او فقط دومره یې ورته وویل: مونږ د اوبو خلک یو، او نور ترې راون شو هغه ورته وویل: د کومو اوبو د عراق که بل ځای؟ نو رسول الله ﷺ ورته جواب

• کتاب المغازي مسند امام احمد ، باب غزوة البدر ، الطبقات الکبری لأبن سعد جلد 1 صفحه10

ketabton.com - The Digital Library

ورنه کړ ځکه چې د رسول اللهﷺ جواب صحيح ؤ چې هر ژوندی ذيروح له اوبو راغلی يعنې پيدا شوی دی او رسول اللهﷺ ډير په بيړه له هغه ځايه خپلو مجاهدو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته راغی او د بدر بن قريش د کوهي غاړې ته يې د تللو حکم وکړ ځکه چې په دغه دښت بيابان کې نورې اوبه نه وې که قريشو په دغه کوهي قبضه کړې وای نو بيا به رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د تندې زيات تکليف وای، دوئ ډير په سرعت هلته ولاړل او کوهي ته نژدې يو ميدان کې ديره شول، يو څو صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي ليدلو ته ولاړل ګوري چې هلته دوه تنه اوبه راباسي هغوئ هغه دوه تنه ونيول او رسول اللهﷺ ته يې راوستل.

دې وخت کې رسول اللهﷺ په لمونځ ولاړ ؤ صحابه کرامو رضي الله عنهم له هغه دوه تنو پوښتنه وکړه چې تاسو دا اوبه چاته وړې؟ هغوئ ورته وويل: چې د مکې مکرمې قريشو ته! نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم يقين ونه شو چې رښتيا به هغوئ دلته راغلي وي نو هغه دواړه يې ووهل چې صحيح خبره وکړئ نو هغوئ وويل: چې مونږ د ابو سفيان کسان يو نو صحابه کرامو يې له وهلو لاس ونيو، نو رسول اللهﷺ ژر ژر لمونځ خلاص کړ او بېغ يې ورته وکړې چې د اللهﷻ بندګانو: کله چې هغوئ رښتيا درته وويل: نو ومو وهل او چې درواغ يې درته وويل نو پرې مو ښودل دوئ رښتيا د قريشو ملګري دي، ابي سفيان دلته نشته هغه مکې ته رسيدلی دی نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم له پاره د اوبو په غاړه ديره کيدل ډير ګټور تمام شول، کله چې دغه دوه تنه بيرته ولاړل نو د مشرکينو مشران ډير خفه شول چې ولې يې د اوبو په غاړه نه دي آړولي.

نو دواړه ډلو صبا ته د بدر بن قريش د کوهي سره نژدې د مقابلې له پاره ځانونه تيارول، يو خوا رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم رضي الله عنهم چې هيڅ جنګي سامان، اسلحه، زغرې او اوفولادي ډالونه ور سره نه وه شپه په عبادت او دعا تيره کړه، بل خوا مغروره مشرکينو چې په خپلو وسلو، آسونو او جنګي تجربو فولادي زغرو او تعداد غاوره وه شپه يې په شرابو، کبابو او ډمو ګډولو تيره کړه.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه

د بدر غزا شروع کيدل.

هغه کسان چې صحابه کرامو رضي الله عنهم د بدر د کوهي اوبو سره نيولي وو، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه چې تاسو سره مشران څوک راغلي دي؟

نو هغوئ ورته دا کسان وښودل:

(1) عتبه بن ربيعه

(2) اباجهل عمرو بن هشام

(3) اميه بن خلف

(4) ابابختري ابن الهشام

(5) حکيم ابن حزام

ketabton.com - The Digital Library

(6) نوفل ابن خویلد

(7) حارث بن عامربن نوفل

(8) طعیمه بن عدی بن نوفل

(9) نضربن الحارث بن کلده

(10) نبیة ابن الحجاج

(11) سهیل ابن عمر

(12) عمربن عبدود

(13) شیبة بن ربیعه

نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله ته وفرمایل: په الله ﷻ قسم چې دا سې کسان راغلي لکه بدن کې چې زړه وي نو چې انسان بې له زړه نه شي ژوند کولای دوئ هم د مکې زړونه دي که الله ﷻ دوئ ته شکست ورکړي نو دا به د اسلام د خپریدلو له پاره خوشخبري وي.

بیا رسول الله ﷺ مجاهدین صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي نه لږه فاصلې ته بوتلل او غوښتل یې هلته معسکر جوړ کړي خو [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] ورته راغی ورته یې وویل: چې یارسول الله ﷺ دغه ځای تا څرنګه غوره کړ؟ که دا د الله ﷻ له خوا نه امر وي نو مونږ یې په سترګو منو او که جنګي تاکتیک وي نو زه وایم چې بلکل د بدر کوهي په غاړه واړوو او هلته یو لوی ډنډ جوړ کړو بیا هغه ډک کړو نو مونږ ته به د جنګ حالت کې د اوبو راویستلو ضرورت نه وي او زمونږ اوښان او مونږ به په اسانه اوبه څښو.

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: دغه وحې یا د الله ﷻ امر نه دی بلکې جنګي تاکتیک دی! نو رسول الله ﷺ د [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] مشوره خوښه کړه او د بدر کوهي ته یې معسکر نقل کړه هلته یې د اوبو ډنډ جوړ کړ او ډک یې کړ بیا [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل: چې یارسول الله ﷺ که ستا خوښه وي نو د بدر د میدان له پاسه غونډۍ باندې به څپرګی جوړ کړو ته به هلته یې او ته به د دښمن د خطر نه لیرې وې او بعضې د جنګ قوماندانان به له تاسو ساتنه کوي او که څوک زخمي شي نو همدلته به یې تداوي کیږي، نو رسول الله ﷺ دا مشوره هم خوښه کړه او صحابه کرامو هلته د قجورو د ښاخونو نه څپرګې جوړه کړه،

↩ د علي بن ابی طالب رضي الله عنه نه روایت دی•: چې دغه شپه باندې چې صبا ته معرکه شروع کیږي ما د شپې اخیري برخه کې وکتل چې نور صحابه کرام رضي الله عنه ټول ویده شوي دي فقط [مقداد بن عمرو رضي الله عنه] په سپین آس سپور څوکیداري کوي او رسول الله ﷺ د یوې ونې لاندې لمونځ کوي او الله ﷻ ته ژاړي او د کامیابۍ سوالونه کوي او وایي: چې یاالله ﷻ کافرانو سره فولادي زغرې، آسونه فولادي ډالونه او ډیر کسان دي او مونږ سره فقط ستا مینه ده یاالله ﷻ مونږ ته بری را کړې.

• البدایه والنهایه جلد 4 ص 28، مسند امام احمد ج 1 ص 61

ketabton.com - The Digital Library

بیا چې صبا په را ختلو شو، نو رسول اللهﷺ صفونه برابرول شروع کړل هغه یې داسې تاکتیک وکړ چې لمر خاته خواته یې د صحابه کرامو رضي الله عنهم شا کړه چې د لمر وړانګې یې سترګو ته نه راځي ځکه چې لمر هر کله را خیژي نو سترګې بریښوي نو چې د کافرانو لښکر راشي هغوئ به مجبوراً خپل صفونه مسلمانانو ته مخامخ جوړوي نو د جګړې وخت کې به یې لمر سترګو ته ورځي او په تکلیف به وي.

د رسول اللهﷺ لاس کې غشي وه خو سر یې تیره نه ؤ په هغې به یې صفونه برابرول چې یو تن [سوادبن غزیه رضي الله عنه] په نوم صحابي رضي الله عنه لږ د صف نه بهر شو نو رسول اللهﷺ غشي خیټې ته ور وړ نو هغه چغه کړه یارسول اللهﷺ زه دې په تکلیف کړم: نو رسول اللهﷺ ورته وویل: زه الله په حقه را لیږلی یم او عدل له پاره یې را لیږلی یم او خیټه مبارکه یې ورته ښکاره کړه چې راشه انتقام واخله نو [سوادبن غزیه رضي الله عنه] غیږ ترینه چاپیره کړه خپله خیټه یې د رسول اللهﷺ خیټه مبارکه پورې وموښلوله او بیا یې ښکل کړه، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: یا (سواد رضي الله عنه) دا دې ولې وکړل څه مطلب دې ؤ؟

نو هغه ورته وویل: یارسول اللهﷺ ومې غوښتل د عمر دغه اخیري برخه کې ستا بدن زما بدن سره ولګیږي او زه له جهنم بچ شم او جنت ته ولاړ شم نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ته د جنتیانو څخه یې او دعا یې ورته وکړه.

بیا رسول اللهﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وفرمایل: که تاسو باندې دښمن حمله وکړي نو اول صف والا چې توري ور سره دي هغه به یې دفاع کوي ځکه چې هغوئ کې به هغه څوک وي چې په آسونو سپاره وي بیا به دوهم صف والا چې لیندۍ ور سره دي په غشي ولي، خو پام کوئ چې دښمن نژدې نه وي راغلی نو په غشي به یې نه ولئ ځکه چې مونږ سره د غشو کموالی دی او نه به بیځایه غشي خرابوئ هدف به ښه صحیح کوئ بیا به یې ولئ،

بیا رسول اللهﷺ وفرمایل: چې یا [ابوبکر رضي الله عنه] زه تاسو ته زیری درکوم چې الله ﷻ به مونږ ته بری راکوي او که څوک شهید شو نو هغه به جنت ته ځي چې پلنوالی یې د مځکې او اسمان برابر دی نو [عمیربن حمام الانصاري رضي الله عنه] رسول اللهﷺ ته وویل:

یارسول اللهﷺ د مځکې او اسمان تر منځ برابر یې سور دی؟

نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې هو: نو هغه وویل: چې بخ بخ، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې بخ بخ یعنې څه؟

نو [عمیربن حمام الانصاري رضي الله عنه] ورته وویل: نه نه یارسول اللهﷺ په الله ﷻ قسم چې ډیر ورته لیواله یم نو رسول اللهﷺ ورته وویل: ته به جنت ته ولاړ شې بیا یې د خورجینې څخه قجورې را ویستلې او د قجورو خوراک یې شروع کړ بیا یې وویل: ایا زه به دومره ژوندې وم؟ او قجورې یا خرما یې وغورځولې بیا په همدې ورځ شهید شو.

ketabton.com - The Digital Library

بـل طـرف تـه د قريشـو لښـکر يـو تـن چـې (عميـر) نوميـده راوليـږه چـې د مسـلمانو احـوال معلـوم کـړي هغـه راغـى د مسـلمانانو د لښـکر شـا او خـوا يـې چکـر وواهـه او بيرتـه ولاړى هلتـه يـې د قريشـو مشـرانو تـه يـې وويـل: هغـوئ لـږ دي خـو ماتـه لـږ وخـت راکـړئ چـې زه وگـورم چـې نـورو ځـايونو کـې يـې کېنـينولي نـه وي؟ او لـه شـا لـه خوانـه حملـه ونـه کـړي هغـه خپـل آس وځغلولـو او ټـولې لـوړې او ژورې يـې وکتلـې او بيرتـه راغـى نـو ابوجهـل تـه يـې وويـل: کـه زمـا منـى بيرتـه ولاړ شـئ لـه دى خلکـو سـره جنگيـدل سـخت دي دوئ دومـره مـنظم ناسـت دي تـه بـه وايـې چـې پـه لمانځـه دي هـيڅ د خپگـان اثـرات پکـې نشـته او زمـونږ لښـکريانو سـرونه لـه خپگانـه ټيـټ نيـولي دي، نـو (ابوجهـل) ورتـه پـه غوصـه شـو چـې چـوپ شـه ډارنـه (ويريدونکيه) د خلکو زړونه مه غورځوه.

بيا (ابوجهل) خپل لښکر ته امر ورکړ، چې ولاړ شئ او مسلمانانو ته مخامخ صفونه جوړ کړئ.
د شـيطان لښـکر چـې (1000) کسـان تکـړه ځوانـان (20) تنـه پـه آسـونو سـپاره وه چـې راغلـل او لکـه بـې شپونه ميږې گډوډ د مسلمانانو د صفونو مخامخ کښيناستل دا او داسې نور.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه.

د بدر غزا.

مخکې له دې چې د بدر معرکه شروع کړو د بدر غزا او وسنې حالت باندې رڼا اچوو.
د بدر غزا کې مشرکين د مدينې حدودو ته نه وه راغلي بلکې 250 کيلومتره ليرې وو.
او مسلمانان يې مخې ته تر بدر کوهي ورغلي وو،

← د بـدر غـزا کـې د کـافرانو صـف کـې هغـه مسـلمانان هـم راغلـي وو چـې يـا يـې لـه ويـرې اظهـار نـه شـو کولاى يا د قوميت په لحاظ راغلي وو.

لکـه حکـيم بـن حـزام رضـي الله عنـه چـې د (بـي بـي خـديجې رضـي الله عنهـا) د تـرور زوى ؤ او د (رسـول الله ﷺ) د ماشوموالي ملگرى ؤ،

بـل (عبـاس رضـي الله عنـه) چـې د (رسـول الله ﷺ) تـره ؤ ، کلـه چـې (رسـول الله ﷺ) خپلـو ملگـرو تـه هـدايات کـوي نـو د مشـرکينو صـفونه ورتـه مخـامخ ناسـت وو، خـو رسـول الله ﷺ هيچاتـه ونـه ويـل چـې دغـه مسلمانانو ته څه مه وايا ست يعنې معلومه شوه چې د کافر صف کې د مسلمان وژل هم روا دي.

او سـنيو کفـارو سـره هـم ډيـر مسـلمانان يـا لـه نيسـتى يـا لـه مجبـورى يـا د دنيـايي محبـت يـا غلطـې عقيـدې لـه وجـې ملگـري دي نـو د وژلـو حکـم يـې هـم هغـه دى تـر څـو چـې د هغـوئ صـف کـې وي بايـد ووژل شـي خـو که ترې را جدا شول نو بيا يې وژل رواء نه دي.

لکـه! عميـر! چـې کـافرانو او دښـمن د صـف نـه د مسـلمانانو احـوال اخسـتو تـه راغـى او گيـر چـاپير د مسلمانانو له صفونو وگرځيدو خو چا ورته څه ونه ويل.

ketabton.com - The Digital Library

د بدر غزا د یو قوي نه ماتیدونکي قوت په مقابل کې وه چې فولادي زغرې، فولادي تورې، فولادي ډالونه او بېنه پریمانه مال، دولت، عیش او عشرت سره راغلي وو.

او مقابلې ته یې رسول اللهﷺ د صحابه کرامو رضي الله عنه سره د څرمنې ډالونو یو اندازه غشو لوړې تندې وهلي را وتلي وو،

اوس هم د هم هغسې مغرورو نه ماتیدونکو شعارونو والا قوت په مقابل کې غریب، مسکین، تش لاس، زړو جامو او چپلو لرونکي اولس را وتلی دی.

او سني کفار هم ماډرنو وسلو، تیارو، هلیکوبترو او زیاتې شتمنۍ سره راغلي او ماته یې خوړلې غرور یې خاورې شوی او عام اولس وربانده برلاسي دي.

او د مکې مشرکینو هم ماته خوړلې وه سر کرده مشران مردار شوي وو.

د مکې مشرکینو هم د رسول اللهﷺ توهین کولو ساحر، کاذب او جادوګر به یې ورته ویل اوس هم همدا رابلل شوي یا په زور راغلي کافران د رسول اللهﷺ د توهین کارټونونه او فلمونه جوړوي په پنډوسکو کلیمه لیکي بیا یې له جهازونو غورځوي چې د مسلمانانو ایمان وننګوي.

خو اوسني کافران څو کارونو کې له هغه مشرکینو زیات وړاندې ولاړ دي، هغوئ به چې کوم تړون یا معاهده وکړه مخالفت یې نه کاوه، او اوسني هیڅ وعدې ته ژمن نه دي، هغوئ به د جنګ په وخت کې یا بغیر له جنګه زنانه، ماشومان، سپین ږیري او مالونه نه وژل، خو دوئ هر مسلمان نر او ښځه غټ او وړوکی وژني.

د مکې مشرکینو د اللهﷻ او قرآن کریم توهین نه دی کړی نه یې بیرغ ته سپک کتلي دي، خو اوسنیو کافرانو قرآن کریم په ډزو ویشتی، ګندګۍ کې یې غورځولی، او ور یې ور اچولی.

نو مخکې له دې چې د بدر غزا ولولو خپل ایمانونه هم تازه کړو چې هم هغه ثوابونه زمونږ کور ته راغلي هم هغه شهادت او جنت ګټل مو کور ته راغلي، باید د هر هغه چا ملاتړ وکړو چې مقابلې ته یې په حقه راوتلي دي.

د بدر د غزا پیل:

کله چې اباجهل د کافرانو صفونه برابر کړل نو عتبه پوه شو او ویې ویل: که زما مشوره منۍ بیرته ولاړ شۍ تاسو په دې خوارو او کمزورو خلکو بری نه شۍ مونږ دلای تاسو وګورۍ چې سرونه یې داسې نیغ نیولي دي لکه کیچه ماران او تاسو خپلو کسانو ته وګورۍ چې له خپګانه سرونه نه شي پورته کولای.

نو رسول اللهﷺ د هغه خبرې واوریدلې او ویې فرمایل: که دغه کافرانو کې عقلمند وي نو هغه به عتبه وي چې خپلو خلکو ته د بیرته تللو خبره کوي کله چې (عتبه) خبرې خلاصې کړې نو عمرو بن هشام یعنې اباجهل ورته وویل: کښینه غټ خیټه، ډارنه.

ketabton.com - The Digital Library

بيا ابا جهل دعا وکړه لکه څان ته چې ښيرا کوي ويې ويل: يا ربه مونږ خو خپلو اقرباؤ پسې را وتلي يؤ او صله رحمي مو ختمه کړې ده ته هغه چاته برى ور کړې چې په حقه وي.

بيا اسود ابن عبدالاسود په نوم يو ځوان د کافرانو لښکر نه په آس سپور راووت او قسم يې وکړ، چې زه به دغه د بدر کوهي په غاړه د اوبو ډنډ يا قبضه کوم، يا به يې ورانوم نو آس يې را وځغلو چې د ډنډ غاړې ته ځان ورسوي خو حمزه لکه شاهين د صحابؤ له صفه پياده ور منډه کړه تر څو چې (اسود بن عبدالاسود) هلته رسيده، نو حمزه رضي الله عنه ور باندې د تورې وار وکړ، چې شنه تخته لکه د قجورې تنه له آسه وغورځيده پښې يې د خپل لښکر طرف ته شوې او سر يې ډنډ طرف ته، نو په خپوړو په کشيدلو ډنډ ته ور روان شو چې خپل قسم په ځاى کړي او ډنډ غاړې ته ورسيد ، خو د الله ﷻ زمري دوهم وار ور باندې وکړ او جهنم ته يې هم هغه ډنډ کې وصل کړ.

کافرانو چې اسود بن عبدالاسود وليد زيات وارخطا شول او درې تنه تکړه پهلوانان يې ميدان ته را ووتل دوه ورونه (عتبه بن ربيعه) او (شيبه بن ربيعه) او (د عتبه زوى وليد بن عتبه)، هغوئ د ميدان منځ ته راغلل خپل آسونه يې تاؤ را تاؤ کړل او ږغ يې وکړ، چې شته څوک مقابلې والا چې وغواړي مور يې بوره شي ښځه يې کونډه شي؟

نو رسول الله ﷺ د دوئ غرور ته ونه کتل او عوف رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه چې د مور نوم غفراءؤ او عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ور وليږل خو هغوئ چې لا زيات مغروره وو، دوئ سره يې د مقابلې نه انکار وکړ او بيا يې ږغ وکړ يا محمد ﷺ خپل تربوران را وليږه چې ور معلومه شي چې بيا زمونږ مقابلې ته څوک زړه ښه نه کړي.

نو رسول الله ﷺ ږغ وکړ: پورته شه يا حمزه ابن المطلب رضي الله عنه پورته شه يا علي ابن ابي طالب رضي الله عنه پورته شه يا عبيده ابن الحارث رضي الله عنه:•

درې واړه لکه شاهينان له صفونو را ووتل خپلې تورې يې وځلولې او ميدان ته پياده ور داخل شول.

- ◆حمزه ابن المطلب رضي الله عنه د شيبه ابن ربيعه مخ ته ودريده.
- ◆علي بن ابي طالب رضي الله عنه د(عتبه بن ربيعه) مخې ته ودريده.
- ◆عبيده ابن الحارث رضي الله عنه د (وليد بن عتبه) مخې ته ودريده.

هغوئ درې واړو، چې په آسونو سپاره وو، ورته وويل: څرنګه مقابله کول غواړئ؟ ايا چې مونږ په آسونو او تاسو پياده که در کښته شو؟ دوئ ورته وويل: مونږ ته فرق نشته چې څنګه تاسو غواړئ مونږ تيار يو، نو هغوئ درې واړه له آسونو را کښته شول.

(شيبه) او (حمزه رضي الله عنه) ته (عتبه) او (علي رضي الله عنه) ته او (وليد)او (عبيده رضي الله عنه) ته وويل: چې اول وار تاسو وکړئ چې بيا مو په زړه کې ارمان پاتې نه شي.

دوئ درې واړو ورته وويل: زمونږ د شهادت څخه او چت بل ارمان نشته تاسو خپل وار کوئ،

• کتاب المغازي باب غزوة غزوة البدر

ketabton.com - The Digital Library

هغوئ دري واړو په يو وار حمله وکړه او دوئ ورته خپل د څرمنې ډالونه مخې ته کړل او حمزه رضي الله عنه په يو شرق کې(د شيبه بن ربيعه) څخه سر غوڅ کړ بل طرف ته نوی ځوان علي رضي الله عنه هم د (عتبه بن ربيعه) نه په اول وار سر غورځولی ؤ.

رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم به همدا شعار بدرګه کول چې:
(اَحَد اَحَد اَحَد اَحَد) کله چې رسول اللهﷺ وليدل چې دواړو د مغروره پهلوانانو سرونه غوڅ کړل نو ږغ يې وکړ: ووهی د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو ،
ووهی د الله ﷻ او رسول اللهﷺ زمريانو.
خو بل خوا (وليد بن عتبه) او عبيده رضي الله عنه دواړه داسې يو بل سر ښخ وو، چې دواړه ښه کارې زخميان وه نو حمزه رضي الله عنه او علي رضي الله عنه دواړه لکه بازان هغوئ ته ور ورسيدل او دواړو په يو خرپ د (وليد) کار ورختم کړ او عبيده رضي الله عنه يې په اوږو را پورته کړ او مسلمانانو ته يې راورسولو.

دې وخت کې اباجهل د نورې مقابلې له پاره کسان لټول چې څوک زړه ښه کړي او ميدان ته ووځي.

⟵ بل خوا د عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه نه روايت دی: چې دوه هلکان چې يو يې زما ښي طرف ته ودريد ، زه يې و ټومبلم چې کاکا دغه ابوجهل کوم يو دی؟ نو ما ورته وويل: وراره ولې څه يې کوې؟ هغه راته وويل: هغه زمونږ رسول اللهﷺ ته ښکنځل کړي که ومې ليد نو يا يې وژنم يا به ما ووژني. بيا عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه فرمايي: بيا چپ طرف ته بل هلک همداسې وټومبلم او همدا خبره يې وکړه نو دې وخت کې اباجهل د صفونو نه لږ را وتی وو، نو ما دوئ دواړو ته وويل: چې هغه غټ مضبوط سړی چې ښکاري دا ابوجهل دی! نو دواړو لکه بازان ور منډه کړه کله چې ور ورسيدل او مخامخ ورته ودريدل ابوجهل تري وپوښتل: چې ماشومانو څنګه راغلاست؟ دوئ ورته وويل: تا زمونږ پيغمبرﷺ ته ښکنځل کړي دي ستا وژلو ته راغلي يؤ، نو ابوجهل له غروره او کبر نه په خندا شو چې ښه تاسو ما وژنئ؟ هغوئ چې د يو نوم عوف رضي الله عنه بل معوذ رضي الله عنه، او بل روايت کې معاذ رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه د غفرا رضي الله عنها زامن وو دا يې د مور نوم دی ورته وويل: هو او سمدستي يې حمله ور باندې وکړه او په يو يو وار يې له آس نه را وغورځولو او سر يې تري غوڅ کړ، دې وخت کې کافرانو يو ځل په شريکه په مسلمانانو يرغل وکړ چې (علي رضي الله عنه)، (حمزه رضي الله عنه)، (ابوبکر رضي الله عنه) او (عمر رضي الله عنه) او نور صحابه کرام رضي الله عنهم د کافرانو لښکر کې دننه شول او توري به يې داسې پرقيدلې لکه د اسمان برقونه.
علي رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه ته رسول اللهﷺ همدا اوازونه کول ووهئ زمريانو او همدا خبره به يې کوله
[سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّوْنَ الدُّبُرُ]

ژر دی چې د دوئ لښکر به ماتې خوري او جنګ ته به شا راواړيي.

ketabton.com - The Digital Library

ټــول يــو بــل ســره لاس پــه لاس وه چــې الله ﷻ د كــافرانو ســتر ګو كــې مســلمانان زيــات او د مســلمانانو ســتر ګو كــې كــافران لــږ ښــكاره كــړل او الله ﷻ يــې كومــك لــه پــاره (3000) ملايكــې را وليږلــې چــې بيــا (5000) شوې.

مسلمانانو ته الله ﷻ فتح نصيب كړه او كافرانو څخه (70) مړه او (70) اسيران شول.
او د مسلمانانو له خوا نه (14) تنه شهيدان شول.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه

د بدر د غزا شهيدان څوک وو؟
د بدر غزا اثرات په مسلمانانو.
د بدر غزا كې ملائكې له كومه راغلې وې؟
د بدر غزا كې د اسيرانو سره سلوک.
ايا اوسني مسلمانان چې جنګي اسيرانو سره كوم سلوک كوي دا د يو مسلمان په شان دي؟
د بدر غزا كې دا صحابه شهيدان شوي وو؟

(1) عبيده بن الحارث رضي الله عنه
(2) عميربن ابي وقاص رضي الله عنه
(3) صفوان بن وهب رضي الله عنه
(4) عاقل بن بكيري رضي الله عنه
(5) ذوالشمالين بن عبد وعمر رضي الله عنه
(6) مهجع بن صالح رضي الله عنه

دا ټول مهاجرين وو.

(7) سعد بن خيثمه رضي الله عنه
(8) مبشربن عبد المنذر رضي الله عنه
(9) يزيدبن الحارث رضي الله عنه
(10) عميربن الحمام رضي الله عنه
(11) رافع بن المعلي رضي الله عنه
(12) مسعود بن الحارث رضي الله عنه
(13) عوف رضي الله عنه
(14) الحارث رضي الله عنه

دا ټول انصار وو.

ketabton.com - The Digital Library

د بدر د غزا اثرات په مسلمانانو دا وو، چې مورال يې اوچت شو بې حسابه غنايم په لاس ورغلل او د ډېر غربت نه خلاص شول.

راتلونکو نورو غزاګانو له پاره تربيه او ذهني طور تيار شول.

په کافرانو يې اثر دا ؤ، چې ټول هغه شکست نه منونکي پهلوانان او مشران يې له لاسه ورکړل او د ميدان نه د تيښتې شرم ور په غاړه شو چې بيا به مکه مکرمه کې ټيټې سترګې ګرځيدل موړال يې بيخي له لاسه ورکړی وو، چې را تلونکو معرکو ته نه تياريدل،

د بدر غزا کې ملائکې له اسمان څخه را کښته شوي وې چې د سورت ال عمران (123) او (125) آياتونو کې ذکر شوی دی اګر چې ملائکې مځکه کې هم ډيرې وې، خو د بدر د غزا د اهميت زياتوالي له وجې [الله ﷻ] له اسمانه نازلې کړلې چې ډيرو صحابه کرامو رضي الله عنهم او مشرکينو ليدلې وې چې سپين لباس يې اغوستی وو، په سپينو آسونو سپرې وې.

د بدر غزا کې چې کوم ځای کې مجاهدينو صفونه جوړ کړي وو هغه ځای پورته ؤ او مقابل طرف يې ټيټ ؤ نو الله ﷻ باران وکړ، د غه مځکه باندې چې مسلمانان وو، کلکه شوه چې پښې ور باندې ټينګې کيدای شوې او مقابل طرف ته اوبه جمع شوې او ختې يا کيچړې جوړې شوې وې، چې کافران به پکې ښويدل.

بله معجزه دا وه چې رسول الله ﷺ لاسو مبارکو کې شګې را واخستې او د کافرانو طرف ته يې وشندلې چې د ټولو کافرانو سترګو ته الله ﷻ ورسولې او د هغوئ سترګې له شګو ډکې شوې.

(نوټ)

رسول الله ﷺ (3) واري دښمن طرف ته شګې اچولي دي، چې عبارت دي له (بدر) (حنين) او (احد) کې، بله معجزه دا وه چې الله ﷻ د مسلمانانو په سترګو کې کافران لږ ښکاره کړل او همتونه او موړال يې اوچت شو.

او د کافرانو په سترګو کې يې مسلمانان زيات راتلل او هغوئ له ويرې يا بنديان شول او يا وتښتيدل.

د بدر غزا کې (70) تنه اسيران شوي وو، چې په هغې کې د رسول الله ﷺ تره (عباس رضي الله عنه) هم پکې وو، رسول الله ﷺ د اسيرانو په باره کې صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې علاج يې وکړئ، ښه رويه ورسره وکړئ، وهل به نه ورکوئ، په هغه رسيو چې بنديان تړئ سخت يې مه تړئ، چې پښو او لاسونو ته يې تکليف ونه رسيږي، د خوراک څښاک او دوا انتظام يې وکړئ، ښکنځل او پيغورونه ورته مه ورکوئ.

رسول الله ﷺ ته عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه د رسول الله ﷺ تره لاس تړلی را وست او ورته يې وويل:

ketabton.com - The Digital Library

یارسـول اللهﷺ دا مـا اسـیر کـړی دی رسـول اللهﷺ ورتـه وفرمایـل: چـې شـه سـتا سـره ملائکـو مرسـته کـړې ده نـو عبـاس ورتـه وویـل: رښـتیا خبـره ده مـونږ پـه سـپینو آسـونو خلـک ولیـدل چـې مخونـه یـې پـټ وو او جنـګ یـې کولـو او ماتـه هـم یـو نفـر راغـی او راکـش یـې کـړم او [عبـد الله بـن مسـعود رضـي الله عنـه] تـه یـې په لاس ورکړم ،

پـه جنـګ کـې نیـول شـوو اسـیرانو او د شـک پـه بنیـاد نیـول شـوو سـره چـې دا اوسـني مسـلمانان کـوم سـلوک کـوي دا نـه اسـلامي دی، نـه انسـاني دی او نـه دوئ تـه مسـلمان ویـلای شـو ، د بنـدیانو سـره ښـه سلوک نه کول یو غیر اسلامي او غیر انساني کار دی چې د دنیا هیڅ مذهب کې نشته.

رسـول اللهﷺ د بـدر میـدان کـې د کـافرانو د تیښـتې نـه بعـد درې شـپې وکـړې او د فتحـې اولـه ورځ بانـدې یـې(زیـد بن حارثـه رضـي الله عنـه) او (عبـد الله بـن رواحـه رضـي الله عنـه) دواړه مـدینې منـورې تـه د فتحـې د زیرې ور کولو له پاره ولیږل.

بیـا رسـول اللهﷺ امـر وکـړ: چـې د قریشـو وژل شـوي کسـان ټـول یـو ځـای تـه را ټـول کـړئ او هلتـه یـو کـوهي ؤ چـې اوبـه پکـې نـه وې هغـوئ ټـول وژل شـوي کسـان یـې راړول او هغـه کـوهي کـې یـې واچـول بیـا رسـول اللهﷺ ورغـی او د کـوهي پـه غـاړه ودریـد او د هـر یـو نـوم بـه یـې اخسـت چـې ای عمـروبن هشـام یعنـې اباجهـل یـا عتبـه یاشـیبه یـا ولیـد: ایـا تاسـو سـره الله جـل جلالـه هغـه معاملـه ونـه کـړه چـې تاسـو تـه درواغ ښکاره کیدله؟

بیا یې وفرمایل:

ما سره خو الله جل جلاله خپله وعده پوره کړه.

⇦ اې زما قومه زه تاسو درواغجن کړم

⇦ پردیو رښتونې کړم:

⇦ تاسو له کوره وشړلم:

⇦ پردیو ځای را کړ:

⇦ تاسو وترټلم:

⇦ پردیو مینه راسره وکړه:

↩ دغـه وخـت کـې [عمـر رضـي الله عنـه] حیـران حیـران ورتـه کتـل بیـا یـې ورتـه وویـل: یارسـول اللهﷺ تـه خـو داسې چاته لګیا یې چې هیڅ نه اوري، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل:

قسـم پـه هغـه اللهﷻ چـې زه یـې را لیږلـی یـم اللهﷻ یـې دوئ تـه داسـې ور اوروي چـې تـه یـې هـم دومـره نـه اورې.

بیـا رسـول اللهﷺ مـدینې منـورې تـه راغـې او صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم سـره یـې مشـوره وکـړه چـې بندیانو سره څه وکړو ؟

ketabton.com - The Digital Library

نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل:
چې یارسول اللهﷺ دا ټول ستا قومیان دي معاف یې کړه یا ترې فدیه واخله او خوشې یې کړه.

عمر رضي الله عنه ورته وویل: ټول در سره تر اخري سلګۍ جنګیدلي دي ټول قتل کړه یا ماته امر وکړه چې سرونه ترې غوڅ کړم.

عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ورته وویل: چې یارسول اللهﷺ ټول په اور وسوځوه.

نو رسول اللهﷺ د ابوبکر رضي الله عنه خبره خوښه کړه چې په فدیه یې خوشې کړي.

او بعضي یې په فدیه خوشې کول بعضو ضمانتونه ورکړل چې فدیه به راوړي.
چې الله ﷻ ایاتونه نازل کړل چې د عمر رضي الله عنه د سوچ تایید پکې شوی ؤ، نو رسول اللهﷺ هغه کسان چې نه مسلمانان کیدل او شدید کافران وو، لکه عقبة بن معیط هغه یې ووژل، او نورو نه یې فدیه واخسته او چا سره چې فدیه نه وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ترې ضمانت واخست او خوشې یې کړل*.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۰) برخه

او د خندق غزا کې بهادري.

د غزوة الاحزاب یا خندق د غزا اوسني حالت سره مشابهت.
د خندق غزا په (5) هجري (627)م کې پیښه شوې ده.
کله چې د ابي سفیان رضي الله عنه بن حرب قافله د مسلمانانو نه بچ شوه او د بدر غزا کې اکثره لوی لوی کافران ووژل شول نو د ابوسفیان زړه کې د انتقام لمبې بلیدلې نو هغه د عربي جزیرې هغه ټولو قومونو ته وفدونه ولیږل: چې د مسلمانانو مخالف وو، چې هغوئ کې،

(1) عینه بن حصن فزاره مشر،
(2) حارث بن عوف د بني مرة مشر،
(3) مسعربن رخیلة د بني الاشجع مشر،
(4) طلیحة الاسدي د بني اسد مشر،
(5) سفیان بن عبد شمس د بني سلیم مشر،

← ابو سفیان ته بیرته خپل وفدونه راغلل چې هر قوم ورته د پوره ملاتړ وعدې ورکړي.
بل خوا بنو قریضه چې د مسلمانانو سره متعهد وه په خپل وعده ماته کړه او پټ یې مکې ته وفد ولیږه، چې مونږ د مسلمانانو په ضد له تاسو سره یؤ.

* کتاب البدایة والنهایة مع نهایة البدایة فی الغزواة علی:

ketabton.com - The Digital Library

بـــل خـــوا رســـول الله ﷺ بنـــي قريضـــه تـــه پـــه دې خـــاطر ولاړ، چـــې د دوئ ســـره بنـــو قريضـــه متعهـــد ؤ او د عهـــد مطـــابق كـــه كـــوم مســـلمان د دوئ نـــه څـــوک خطـــاپې كـــې ووژنـــي نـــو ديـــت بـــه ادا كـــوي او يـــو صـــحابي رضـــي الله عنـــه د دوئ دوه تنـــه وژلـــي وو. نـــو كلـــه چـــې رســـول الله ﷺ دوئ تـــه ورغـــی دوئ ډيـــر د خوشـــحالئ اظهـــار وكـــړ، خـــو زړونـــو كـــې يـــې منافقـــت ؤ ځكـــه چـــې يهـــود تـــول د منافقـــت څخـــه ډک دي نـــو دوئ رســـول الله ﷺ د يـــوې لـــوې قلعـــه خواتـــه كښـــيناوه او څـــو تكـــړه ځوانـــانو تـــه يـــې وويـــل: چـــې تاســـو لـــه پاســـه يـــوه غټـــه تيـــږه ور بانـــدې را وغوځوئ.

خو الله ﷻ [رسول الله ﷺ] ته وحې را وليږله او د دوئ په بد نيتئ يې خبر كړ.
نـــو رســـول الله ﷺ لـــه هغـــه ځايـــه پاڅيـــد او بيرتـــه مـــدينې منـــورې تـــه را ســـتون شـــو او د مـــدينې منـــورې نـــه يـــې د بنـــو قريضـــه يـــو مســـلمان صـــحابي [مســـلمه رضـــي الله عنـــه] ور وليـــږه، چـــې تاســـو وعـــده خلافـــي وكـــړه او تاسو بايد د وعدې سره سم دغه علاقې څخه ووځئ او (10) ورځې وخت يې وركړ.

خـــو د مـــدينې منـــورې نـــه د منـــافقينو مشـــر (عبـــد الله بـــن ابـــی ابـــن ســـلول) جـــواب ور وليـــږ، چـــې زه بـــه د بنـــي نظيـــر (2000) تنـــه در كـــړم او تاســـو ونـــه وځـــئ، زه مـــو ملگـــری يـــم او چـــې كلـــه دغـــه لـــس ورځـــې ختميـــدو تـــه نـــږدې شـــوې هغـــوئ مســـلمانانو تـــه جـــواب را وليـــږه: چـــې لاس مـــو خـــلاص چـــې څـــه كـــولاى شـــئ ويـــې كـــړئ مـــونږ له دې ځايه نه وځو.

نـــو رســـول الله ﷺ (200) مجاهـــدينو ســـره ورغـــی او دوئ چـــې مضـــبوطې قلعـــه گـــانې لرلـــې هغـــې تـــه وختـــل او لـــه هغـــه ځايـــه بـــه يـــې مســـلمانان پـــه كـــاڼو او غشـــو ويشـــتل او رســـول الله ﷺ خپلـــو صـــحابه كرامـــو رضـــي الله عنهم ته وويل: تاسو نږدې مه ورځئ چې د دوئ غشي درته نه رسيږي فقط دوئ محاصره كړئ.

بنـــي قريضـــه پـــه تمـــه ؤ چـــې ابـــي ابـــن ســـلول بـــه پـــه مســـلمانانو د شـــا لخـــوا نـــه حملـــه وكـــړي خـــو منـــافق خـــو هميشـــه دروا غجـــن وي د هغـــه څـــه معلومـــات ونـــه شـــو د دوئ څـــاروي وږي شـــول خپلـــه هـــم تنـــگ شـــول او دوئ لـــوی لوی د قجورو باغونه لرل چې دې باغونو بعضې ځايونو كې د مسلمانانو د حملې مخه نيوله.
نـــو الله ﷻ ســـورت حشـــر نـــازل كـــړ د هغـــه خطرنـــاكو ځـــايونو نـــه د قجـــورو ليـــرې كولـــو اجـــازه پكـــې وه نـــو رســـول الله ﷺ د قجورو د لارې څخه د ليرې كولو او غوځولو امر وكړ.

دغـــې محاصـــرې (15) ورځـــې دوام وكـــړ اخـــر هغـــوئ لـــه قلعـــه گـــانو را كښـــته شـــول او د ســـر د امـــن او وتلـــو غوښـــتنه يـــې وكـــړه: نـــو رســـول الله ﷺ ورتـــه وويـــل: وســـله بـــه نـــه وړئ نـــور هـــر څـــه وړلای شـــئ او هـــر چـــا تـــه اجـــازه ده چې يو اوښ بار سامان يوسي.

يهـــود چـــې دنيـــا پـــه ســـر تـــر ټولـــو بيغيرتـــه او ذليـــل قـــوم دی اول يـــې دروازې، كړكـــۍ او چتونـــه وران كـــړل هغـــې تـــه يـــې اورونـــه واچـــول، چـــې مســـلمانان ترينـــه گټـــه وانخلـــي لكـــه اوســـنۍ امريكـــا او نـــاټو چـــې يـــې كـــوي او د تللـــو پـــه وخـــت كـــې هـــر څـــه پـــه بمونـــو الـــوزوي، نـــو هغـــوئ هـــم هـــيڅ پرينښـــول او ټـــول مالونـــه يـــې بـــار كـــړل يـــو تـــن چـــې د غـــوايې څـــرمن يـــې د ســـرو او ســـپينو زرو ډكـــه كـــړې وه د وتلـــو پـــه وخـــت كـــې وويـــل: افســـوس چـــې قجورې را څخه پاتې شوې چې دې ونو ته مو هم اور اچولی وای.

ketabton.com - The Digital Library

دغه ذليل قوم چې جلا وطن شول دوئ هم د مکې مشرکينو ته د کومک کولو وعده وکړه.
دې وخت کې ابو سفيان د ټولو قبايلو څخه لس زره (10000) تنه هغه ځوانان را ټول کړي وو، چې په پهلوانی، نيزه بازی، آس ځغلولو او جنګ کې اول نمبر وو.
خو رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم هم غافله نه وه هغوئ ته به وخت په وخت د کافرانو د حرکاتو معلومات راتلل، نو رسول الله ﷺ صحابه کرام را وغوښتل چې د ټولې عربي جزيرې کفار را جمع شوي او غواړي مدينه منوره باندې يرغل وکړي نو څه کول پکار دي؟

هر چا خپله مشوره ورکوله خو سلمان الفارسي رضي الله عنه چې له اصل د ايران ؤ وويل: يارسول الله ﷺ مونږ به چې داسې حالت سره مخ شولو نو خندقونه به مو ايستل چې په آسونو د سپورو مخه ونيول شي نوره مقابله آسانه ده نو ته اجازه راکړه چې زه د خندق له پاره ځای غوره کړم!

نو رسول الله ﷺ په آس سپور شو او دواړه د مدينې شمال طرف ته ولاړل، سلمان الفارسي رضي الله عنه وفرمايل:
يارسول الله ﷺ د مدينې درې خواؤ ته کورونه دي دښمن نه شي راتللای فقط د شمال طرف ته چې د سلع غر دی ميدان خالي دی او دښمن ته د راتللو خطر شته نو مونږ به د سلع غر شاته پريږدو چې زمونږ شاته غر وي نو مظبوط به يؤ او مخې ته به خندق وباسو چې که دښمن د شپې ناڅاپي راشي نو دوئ به په آسونو را ځغلي او خندق ته به غورځيږي د صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه مشوره زياته خوښه شوه او هغوئ وويل: سلمان الفارسي رضي الله عنه، زمونږ څخه دی يعنې داسې نه دی چې د فارس دی بلکې زمونږ غوښې او وينه دی، نو د رسول الله ﷺ دغه خبره خوښه شوه ويې ويل: سلمان الفارسي رضي الله عنه د اهل بيتو څخه دی.
نو رسول الله ﷺ ژر امر وکړ، چې اندازه معلومه کړئ چې څومره متره خندق پکار دی اندازه يې معلومه کړه او هرو (10) تنو باندې (40) ګزه اوږدوالی او (10) ګزه ژوروالی ورسيدل او دغه وخت کې زياته لوږه او غريبي هم وه، خو صحابه کرامو ښه په ايمانداری خندق ايستل شروع کړل او د ورځې به يې کار کول او د شپې به کورونو ته تلل که چاته به د ورځې هم ضرورت پيښ شو اجازه به يې اخستله او رسول الله ﷺ ته وحي نازله شوه: چې که څوک اجازه واخلي او رښتيا ورته ضروري کار وي اجازه ورکوه تا ته اختيار دی.

او عبادة ابن بشر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په ساتنه او حفاظت مامور ؤ چې د رسول الله ﷺ سره به ؤ.
دغه صحابي رضي الله عنه فرمايي:
← چې [طلحة رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې تيږه يې ورباندې تړلې وه دا د دې له پاره چې په خيټه وزن وي نو د ټيټيدلو په وخت به ورته تکليف نه وي او له څو څو ورځو صحابه کرامو د خوراک له پاره هيڅ نه لرل.•
نو رسول الله ﷺ هم ورته خپله مبارکه خيټه ښکاره کړه چې دوه کاڼي يې ورباندې تړلې وې.

• کتابونه حکاية الصحابه کتاب المغازي، حلية الاولياء، البداية والنهاية

ketabton.com - The Digital Library

د علي رضي الله عنه د بهادرۍ او رسول الله ﷺ معجزاتو بيان په راتلونکو نشراتو کې مه هيروئ

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه.

د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله ﷺ معجزات او عبدالله ابن ابي ابن السلول ريس المنافيق يا کفري خياط رول.

کله چې رسول الله ﷺ د اصحابو کرامو سره د خندق کيندل شروع کړ، نو درې ورځې د خوراک له پاره هيڅ نه وو، چې ټولو صحابه کرامو رضي الله عنهم خوړلې وای. نو د جابربن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ ته يوه سخته غټه تيږه مخې ته راغله خپل ټول طاقت مو په ټولو استعمال کړ، خو چا ماته نه کړه نو زه رسول الله ﷺ ته ورغلم او ورته مې ويل: يارسول الله ﷺ دلته ډيره لويه تيږه (ډبره) راوتلې ده او مونږ يې نه شو ماتولای او وږي هم يو، طاقت مو هم نه شته او خپله خيټه مې ورته ښکاره کړه چې تيږه مې ور پورې تړلې وه نو رسول الله ﷺ هم خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې دوه تيږې يې ور باندې تړلې وې.

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې زه خندق ته کښته کيږم او خندق ته ور کښته شو او پلک يا ماتوړ يې په خپلو مبارکو لاسونو کې واخست کله چې يې اول وار ور کړ نو له هغه تيږې د اور بڅرکې شام طرف ته ولاړه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) د الله ﷻ په مرسته به شام فتح شي بيا يې بل وار پرې وکړ او بيا ترې بڅرکې د يمن طرف ته ولاړل او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) قسم دی چې زه اوس د صنعاء د ښار دروازه ګورم هغه به هم فتح شي، بيا رسول الله ﷺ دريم وار پرې وکړ او بيا ترې د اور بڅرکې فارس او کسری طرف ته ولاړل او تيږه ميده ميده شوه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) زه اوس د کسری سپينې ماڼۍ ګورم چې (الله ﷻ) به هغه فتح کړي.

نو د خياطانو مشر ريس المنافقين عبد الله بن ابي ابن سلول وخندل چې ده ته ګوره مونږ له کورونو ميتيازو ته نه شو تللای او رسول الله ﷺ راته د يمن، شام او کسری د فتحې خبرې کوي مونږ له لوږې مرو او کافران را روان دي چې څه حالت به را باندې راځي او رسول الله ﷺ راته زيری را کوي.

نوټ:

او سنيو وختونو کې هم همداسې پيغورنه ور کول کېږي او د (الله ﷻ) په نصرت يې عقيده نه وي اوس د (الله ﷻ) نصرت پخپله ګوري خو بيا هم ګونګيان دي.

نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: کله چې ما د رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه دوه تيږې وليدلې نو رسول الله ﷺ ته مې وويل: که اجازه وي کور ته به د لږ وخت له پاره ولاړ شم نو رسول الله ﷺ اجازه را کړه او زه کور ته ولاړم او خپلې بي بي ته مې وويل: کور کې د خوراک له پاره څه نشته؟

چې رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه کاڼي تړلي دي، نو هغې راته وويل: يو وړه سيرلکۍ او لږې وربشې شته نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: ما ورته وويل: زه به سيرلکۍ حلاله کړم او ته وربشې اوړه کړه چې رسول الله ﷺ ته دعوت ورکړو، نو ما سيرلکۍ حلاله کړه او هغه وربشې ژر ژر اوړه کړې،

ketabton.com - The Digital Library

بـي بـي مـې اوړه خمیـره کـړه او مـا غوښـه کټـوۍ کـې پـه اور کیښـودله او ولاړم چـې هغـوئ تـه دعـوت ور کـړم نـو زه ولاړم او رسـول اللهﷺ تـه مـې غلـي غونـدې غـوږ کـې وویـل: لـږ خـوراک مـې تیـار کـړی دی یـوه سیرلکۍ او لږ د اوربشو ډوډۍ ده ته مهرباني وکړه یو دوه کسانو سره زما کور ته تشریف راوړئ،

نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمایـل: تـه ولاړ شـه او بـي بـي تـه دې ووایـه: کلـه چـې غوښـه پخـه شـي نـو سـر پـرې کښیـږده تـر څـو زه نـه یـم درغلـی سـر تـرې مـه پورتـه کـوه او ډوډۍ چـې پخـه کـړې نـو دسـترخوان کـې دې پټـه کړې تر څو زه درشم.

بیـا رسـول اللهﷺ غـږ وکـړی ای د خنـدق مجاهـدینو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) دعـوت کـړی دی ټـول تیار شئ چې ورشوو:

نـو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) فرمـایې: چـې زه پـه منـډه کـور تـه ولاړم او بـي بـي تـه مـې وویـل: لکـه چـې په شرمو وشرمیدو هغې راته وویل: ولې خیر خو دی ولې وارخطا یې؟

نـو مـا ورتـه وویـل: چـې مـا رسـول الله ﷺ تـه پـټ غـوږ کـې وویـل: چـې یـو دوه تنـه راولـه خـو هغـه ټـول د خنـدق والا تـه اعـلان وکـړ. نـو [جـابر ابـن عبـد الله رضـي الله عنـه] فرمـایې: چـې بـي بـي مـې را څخـه پوښـتنه وکـړه رسـول الله ﷺ خـو تاتـه څـه ونـه ویـل؟ نـو مـا ورتـه وویـل: چـې د کټـوۍ د سـر او ډوډۍ پټولـو یـې راتـه وویـل: نـو هغـې وویـل: چـې بیـا د خفګـان خبـره نشـته الله ﷻ او رسـول الله ﷺ پـوهیږي نـو دې وخـت کـې رسـول الله ﷺ تقریبـا (1000) زرو تنـو سـره راغـی او خپـل لعـاب یعنـې لاړې مبـارک یـې اوړو کـې واچـولې او کټـوې کـې هـم واچـولې بیـا یـې وفرمایـل: یـوه ښـځه بلـه هـم را وغـواړې چـې ډوډۍ پخولـو کـې مرسـته در سـره وکړي: چې مونږ هم همدا سې وکړل.

نـو دواړو ښـځو بـه ډوډۍ پخـولې او دسـترخوان دننـه بـه یـې اچـولې او رسـول الله ﷺ بـه هغـه رایسـتلې او مـاتولې بـه یـې او د کټـوۍ نـه بـه یـې غوښـه او شـوروا وربانـدې اچولـه چـې دې تـه ثریـد وایـي او ماتـه بـه یـې را کولـه او مـا بـه میلمنـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم تـه وړلـه تـر هغـې چـې ټـول مـاړه شـول نـو هغـوئ بـه ویـل: بـس دی او مـا بـه ورتـه ویـل: ځانونـه ښـه مـاړه کـړئ تـر هغـې چـې میلمنـو وویـل: نـور ځـای خیټـو کـې نشته بیا رسول اللهﷺ مونږ ته وویل: چې راځئ تاسو یې هم وخورئ او کورنو ته یې هدیه هم ولیږئ.

او مـونږ کورونـو کـې هـم تقسـیم کـړه او قسـم پـه (الله ﷻ) دی چـې همـاغسـې ډوډۍ او غوښـه پـوره معلومیدله.

دغـه احادیـث مسـلم او بخـاري شـریف مختلفـو طریقـو بانـدې نقـل کـړی دی چـې لـږ نـور تفصـیل هـم لـري خـو نتیجه یې همدا یوه ده[•].

یـوه معجـزه د کـانړي یـا تیـږې ماتیـدل او د فتحـو زیـری بلـه معجـزه زرو تنـو تـه لـږ شـانته ډوډۍ او غوښـه پوره کیدل او بله معجزه د علي رضي الله عنه د یو مشهور پهلوان سره.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه البخاري و مسلم و ابن شیبة مثل ذالک وفي البدایة جلد 4 صفحه 97، و رواه مسلم بوجه اخر ج2 ص 178

ketabton.com - The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه.

(1) د كافرانو سره مرسته او په اصطلاح امنيتي تړون حكم.

(2) د رسول الله صلی الله عليه وسلم معجزه.

(3) د سيدنا علي رضي الله عنه د مشهور دِيْو صفته پهلوان سره مقابله تر اخره يې ولولئ.

كله چې مسلمانان تول نارينه په سخت حالت كې د خندق كيندلو كې بوخت وو، نو د بني قريضه يهودو چې د مسلمانانو سره يې عهد يا امنيتي تړون ؤ چې كه كافر په مسلمانانو حمله وكړي نو دوئ به د مسلمانانو ملاتړ كوي خو هغوئ پټ ابو سفيان او نورو مشرانو ته وفدونه وليږل چې مونږ تا سو سره يؤ او هغوئ سره يې امنيتي تړون وكړ.

نو رسول الله ﷺ چې په خندق بوخت ؤ د مدينې منورې ټولې ښځې او نارينه يې د خپلو بيبيانو په شمول د مشهور عربي شاعر (حسان بن ثابت رضي الله عنه) په كور كې جمع كړې وو او يو اځې نارينه سپين ږيرې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) يې ورسره پريښې ؤ.

نو د بنو قريضه جاسوسانو لكه زمونږ او سني جاسوسان فيصله وكړه چې يو څو كسان وليږئ، چې معلومات حاصل كړي چې كافران څنګه كولای شي په مسلمانانو حمله وكړي، نو يو تن يې د شپې هغه ځای ته وليږه، چې د مدينې منورې ښځې او ماشومان پكې وه چې ناخبرئ كې يې په دغه ځای حمله وكړي او مسلمانانو ته بې عزتي او شرم ورواړوي هغه يهودي راغی او د (حسان بن ثابت رضي الله عنه) د كور نه ګير چاپير تاويده او په ديوال يې سر ښكاره كاوه چې يوې مشهورې مجاهدې چې په ډيرو غزاګانو كې يې شركت كړی ؤ (صفية بنت عبد المطلب رضي الله عنها) چې د رسول الله ﷺ ترور وه وليد، هغې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته وويل: پورته شه او يو تن په ديوال سر را ښكاره كوي ويې وهه هغه ورته وويل: چې تا ته خو معلومه ده چې زه سپين ږيرى يم او د مقابلې نه يم، نو د رسول الله ﷺ ترور (صفية بنت المطلب رضي الله عنها) د خيمې ستن را وويستله او غلې غلې دبانديې ووتله او ناڅاپه يې هغه جاسوس پرله پسې څلور ګذاره په سر ووهه او مړ يې كړ او بيرته هغه كور ته دننه شوه (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته يې وويل: اوس خو ولاړ شه وسله او نور سامان خو ترينه راوړه كه زه ښځه او هغه نارينه نه وای ما به ترې ټول هر څه راوړي وای خو ماته د هغه په بدن لاس لګول رواء نه دي بيا (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ترې نه سامان راوړ هلته نورو ناستو جاسوسانو چې وليدل چې چا يې ملګری ووژلو هغوئ پوه شول چې دلته څوک ځوانان شته چې د دوئ ساتنه كوي چې په دې طريقه مسلمان زنانه او ښځې د كافرانو د شر نه بچ شوې بيا چې رسول الله ﷺ د خپلې ترور په بهادرئ خبر شو نو په خندا شو او د خندق د غزا په اخر كې يې د غنيمت پوره برخه وركړه.

نو دا دليل هغه چا د وژلو د جواز له پاره بس دی چې كافرانو سره يې د مسلمان وژلو امنيتي تړون لاس ليک كړی.

(2) جزء

د (مبشر ابن سعد رضي الله عنه) نه روايت دی: چې د (سعد رضي الله عنه) بې بې خپلې وړې لور ته لږ قجورې وركړې چې دا د ټيكرې پيڅكه كې پټې پلار ته او ماما (عبد الله بن رواحة رضي الله عنه) ته

ketabton.com - The Digital Library

يوسَه چې له څو ورځو نهار دي نو هغې ماشومې قجورې يعنې خرما را روانې کړې وې چې رسول الله ﷺ وليدله نو پوښتنه يې ترې نه وکړه: لورې چيرې روانه يې؟ هغې ورته وويل: مور مې لږې قجورې را کړي چې پلار او ماما ته يې يوسم.

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: دلته راشه: هغه راغله او رسول الله ﷺ قجورې يا خرما لاسونو کې واچولې او د برکت دعا يې وکړه بيا يې د تيکري پيځکه کې پټې کړې او مجاهدينو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته يې وويل: راشئ قجورې يا خرما وخورئ: هغوئ وار په وار راتلل او قجورې يا خرما به يې خوړلې تر هغې چې ټول ماړه شول او رسول الله ﷺ پخپله هم وخوړلې خو قجورې هماغسې پوره وې، بيا يې ماشومې ته وويل: خپلې قجورې يا خرما دې بيرته يوسه.

کله چې ابوسفيان د خپل (10000) لښکر سره مدينې ته را ورسيدل نو خندق يې وليد او د مسلمانانو دغه نوی تاکتيک ته زيات حيران شو،
رسول الله ﷺ د خندق ټولو برخو کې د مجاهدينو ټولي مقرر کړي وو، چې هر ځای کې به کافرانو کوښښ کولو، چې داخل شي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم به ور باندې د غشو باران جوړ کړ، نو اخر يې فيصله وکړه چې فقط محاصرې ته دوام ورکړي چې مسلمانان تنګ شي او بهر را ووځي بل خوا يې [عکرمه رضي الله عنه بن ابی جهل] چې لا مسلمان شوی نه وو شا او خوا قبايلو ته وليږو، چې مشوره وکړي چې څنګه به وکولای شي مدينې ته داخل شي خو کومه تنيجه يې ور نه کړه، دې وخت کې يو تن له يو ځايه غوښتل چې را پورې وځي او له ډير ليرې ځايه يې آس راوځغلو، چې ټوپ واچوي خو هغه بل خوا د خندق ديوال سره ټکر شو لاندې پريوت چې علي رضي الله عنه له پاسه پرې ور ټوپ کړل تر څو چې هغه پورته کيده نو سر يې ور څخه غوڅ کړی ؤ کله چې دا کار هم ناکام شو نو يو د يو صفته پهلوان چې په ټوله عربي جزيره کې يې څوک د مقابلې نه ؤ.

رسول الله ﷺ ته رغ را وکړ، چې شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ تاسو خو وايا ست چې که مونږ مړه شو جنت ته به ځو او که کافر مو مړ کړ دوزخ ته به ځي نو شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ شته څوک غيرتي چې را ميدان ته شي؟
نو علي رضي الله عنه پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه زه ورځم نو رسول الله ﷺ ورته وويل: ته کښينه دا د فيل په شان وجود لري او نوم يې (عمروبن عبدودْ) دی د ده توري ته تر اوسه څوک نه دي ټينګ شوي مشهورې فولادي زغرې لري.
نو علي رضي الله عنه کښيناست هغه پهلوان بيا هماغه خبرې د پيغور په طور تکرار کړې نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ زه ورځم ماته اجازه وکړه:
نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: (عمروبن عبدودٌ) دی او ته تنکی ځوان يې ته يې د مقابلې نه يې کښينه.

هغه پهلوان بيا دريم وار د پيغور په طور چلنج ورکړ، چې ای غيرتيانو ولې نه راځئ؟

ولې جنت ته نه ځئ راشئ ای ډارنو.

ketabton.com - The Digital Library

نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: زه ورځم ماته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: عمر بن عبدود دی کښېنه ته مه ورځه: نو علي رضي الله عنه وويل: زه يې پېژنم چې څوک دی خو ته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ ورته اجازه ورکړله او له خندق ور پورې وت هغه چې وليد ويې ويل: څوک يې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: [علي يم] هغه ورته وويل: کوم يو د عبد مناف يعني ابو طالب زوی؟
علي رضي الله عنه ورته وويل: هو نو هغه ورته وويل: وراره ته لا ماشوم يې ولاړ شه ترونه دې راوليږه ته زما د مقابلې نه يې او زه نه غواړم د ماشومانو وينې تويې کړم او تا ووژنم.
نو علي رضي الله عنه ورته وويل: خو زه غواړم ستا وينې تويې کړم ماته ستا وينه تويول خوند را کوي.

نو عمرو بن عبدود پهلوان له ډېرې غوصې له آس را کښېته شو او علي رضي الله عنه باندې يې د تورې سخت ګذار وکړ او علي رضي الله عنه ورته د څرمنې جوړ شوی ډال مخې ته کړ خو ګذار دومره سخت ؤ چې ډال يې غوڅ کړ او د علي رضي الله عنه سر مبارک زخمي شو.
خو علي رضي الله عنه هم ور باندې په يو شړق کې داسې وار وکړ، چې د هغه پښه يې د ځنګون څخه لوړه ورڅخه وغورځوله او هغه داسې پرېوت لکه د قجورې تنه او ټول عورت يې ښکاره شو نو هغه چغې کړې چې يا علي (رضي الله عنه) د الله ﷻ په خاطر او خپلې تربور ولۍ په خاطر نور مې بې عزته مه کړه او غورځيدلو سره يې په شګلينه مځکه داسې دوړې پورته شوې چې ابو سفيان (10000) لښکر ټولو وليد. دې وخت کې رسول الله ﷺ اواز وکړ، چې (الله اکبر) او صحابه کرام رضي الله عنهم هم د (الله اکبر) چغې کړې نو علي رضي الله عنه ته چې هغه د تربور ولۍ او الله ﷻ قسم ور واچولو نو نور يې پرېښود او بيرته راغی او هغه هم هلته سلګۍ وهلې نو رسول الله ﷺ ور پورته شو په تندي يې ښکل کړ او ورته ويې ويل: چې افرين زمريه.

دې وخت کې عمر رضي الله عنه ورته وويل: چې زغرې او توره خو به دې ترې راوړې وای د هغه توره او زغرې ډېرې مشهورې دي نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې وليد ټول عورت يې ښکاره شو او ماته يې قسم هم را واچولو، نو ماته حياء راغله چې خپل تربور بې عزته کړم نو ځکه مې پرېښود.

بيا دغه غزوة بې له کومې مقابلې الله ﷻ ختمه کړه چې داسې باد پرې راوليږيده، چې خيمې او هر څه يې باد يوړل فقط (9) تنه مسلمانان شهيدان (4) تنه سر کرده کافران مړه شول•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب البدايه والنهايه لحافظ ابن کثير، سيرت ابن هشام باب غزوة خندق جلد 4

ketabton.com - The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه

غزوه احدکې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت.

کله چې د مکې قريشو د بدر غزا کې (70) تنه سرکرده مشران له لاسه ورکړل او (70) يې اسيران شول نو ابو سفيان رضي الله عنه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې لا مسلمانان شوي نه وو، په مدينه حمله وکړه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې پلار يې مړ شوی ؤ هغه تجارتي قافله کې چې ابو سفيان بن حرب بچ کړې وه ټول مال د قبايلو په هغه خلکو وويشلو، چې د مسلمانانو په ضد ور سره ودريږي، نو دوئ (10000) کسان برابر کړل او را روان شول.
خو رسول الله صلی الله عليه وسلم هم (1600) کسانو سره له مدينې منورې ور ووتل او د احد غرې شاته پريښود، هلته يې (50) تنه تکړه غشي ويشتونکي کښينول او کله چې کفار راغلل نو دوئ له وړاندې ميدان کې صفونه جوړ کړي وو.

هغه وخت کې به جنګونه منظم وو او خپل سري کارونه به چا نه کول نو اول به تکړه او بهادر پهلوان ميدان ته را ووتل او مقابل طرف ته به هم يو تن ور سره مقابله وکړه چې هر څوک به کامياب شول، نو د هغوئ مورال به اوچت شو او د کاميابۍ چانس به ورته زيات شو خو احد کې کافرانو چې زړونو يې د بدر بنديانو او مړه شوي کسانو سوځولې وه يو دم يرغل وکړ، خو تر ټولو اول علي رضي الله عنه او سهل ابن حنيف رضي الله عنه، ابن الصمه رضي الله عنه، ابو دجانه سماک ابن خرشه رضي الله عنه او حمزه بن المطلب رضي الله عنه ور مخته شول.

چې هر طرف ته به يې مخه کړه نو کافران به يې لکه فصل چې ريبې دا سې غورځول چې اخير کافرانو شکست وخوړ او ډير مالونه او وسلې يې پريښودلې، خو بل خوا هغه (50) تنه چې د أُحُدْ غره باندې وو، او رسول الله ﷺ ورته ويلې وو، چې هيڅ صورت کې به خپلې مور چې نه پريږدې له هغوئ (40) کسان په دې نيت چې کافران وتښتيدل او غنيمتونه ترې پاتې شول له أُحُدْ را کښته شول او فقط لس تنه پاته شول هغوی نا فرماني ونه کړه نو د خالد بن وليد په مشرۍ کافرانو د شاله خوانه ور باندې حمله وکړه او دغه (10) تنو يې سخته مقابله وکړه خو اخر شهيدان شول فقط يو تن چې وسله ورسره خلاصه شوې وه ژوندی يې ونيولو، چې بيا يې وروسته شهيد کړ، نو د دې (40) کسانو د مورچو پريښودلو له وجې د مسلمانانو کاميابي په شکست بدله شوه او د رسول الله ﷺ غابښ مبارک هم شهيد شو او د شهادت درواغجن خبر يې هم خپور شو او حمزه بن عبد المطلب رضي الله عنه هم شهيد شو.

خو بيا هم مسلمانانو وکولای شوه چې کافران له هغه ځايه وشړي.

رسول الله ﷺ چې په خپل تره ډير خپه ؤ نو علي رضي الله عنه بي بي فاطمې رضي الله عنها ته راغی او

ketabton.com - The Digital Library

دا اشعار یې وویل:

أَفَاطِمُ أَهَاكِ السَّيفَ غَيْرَ ذَمِيْمٍ

فَلَسْتُ بِرَعْدِ يَدٍ وَلاَ بِلَئِيْمٍ

لَعَمْرِيْ لَقَدْ اَبْلَيْتُ فِيْ نَصَرِ اَحْمَدٍ

وَمَرْضَاةِ رَبٍّ بِالْعِبَادِ عَلِيْمٍ

ترجمه-

یافاطمې رضي الله عنها دا توره واخله دغه توره کې هیڅ عیب نشته،
نه زه کله ډار شوی یم او نه مې له ویرې لاسونه رپیدلي دي
زما دې قسم وي چې د رسول اللهﷺ د نصرت له پاره ښه په ایمانداري جنګیدلی یم.
او د (الله ﷻ) رضامندئ له پاره مې هره قرباني کړې او په دې الله ﷻ ښه پوهیږي.

← نو رسول اللهﷺ (علي رضي الله عنه) ته وفرمایل: چې تا ښه په بهادرۍ جهاد وکړ، نو سهل بن حنیف رضي الله عنه او ابن الصمة رضي الله عنه، سماک ابن خرشة رضي الله عنه هم ښه ایمانداري او بهادري کړې ده.

که ته وایې چې ما ډیر کافران مردار کړي نو هغوئ هم له تا څخه کم نه وو، نو دغه وخت کې جبرایل (ع) راغی او ویې فرمایل: یارسول اللهﷺ اوس د غمرازئ وخت دی چې تاسو شهیدان ورکړي دي یعنې د علي رضي الله عنه دغه اشعار د غرور نه دي نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: یاجبرایل (ع) علي رضي الله عنه ته زما مطلب دا دی: چې مغروره نه شي چې ټول جهاد به یې ضایع شي بیا یې وفرمایل: علي رضي الله عنه زما څخه دی یعنې زما تن او وجود دی او زه د علي رضي الله عنه څخه یم نو جبرایل (ع) وفرمایل: زه ستاسو دواړو څخه یم•.

ماشاء الله څومره لوی فضیلت چې علي رضي الله عنه ته الله ﷻ په نصیب کړی دی چې هم د رسول اللهﷺ تن وجود شو او هم د جبرایل (ع)

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کنزالعمال ج 4 ص 387، اخرجه البزاز قال الهیثمې ج 6 ص 122، وفیه معلي بن عبد الرحمن ضعیف وقال ابن عدي لابأس به.

ketabton.com - The Digital Library

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه.

د خيبر غزا.

د خيبر د غزا خصوصيات.

د استشهاد او انتحار فرق.

د خرو د غوښو د حرمت دلايل،

د رسول اللهﷺ دوې معجزې.

د سيدنا علي رضي الله عنه کرامت او نور جالب معلومات.

غزوهٔ خيبر اوله برخه.

غزوهٔ خيبر 624 م 7هجري د حديبې د صلحې لږ وخت وروسته واقع شوې ده،

کله چې مسلمانانو د حديبې صلح وکړه نو رسول اللهﷺ صحابه کرامو ته وفرمايل: چې اوس مونږ د مکې د مشرکينو د خطر څخه په امن شولو نو اوس بايد د دنيا تر ټولو رذيلو خلکو يعنې يهوديانو غم وکړو.

رسول الله ﷺ وفرمايل: چې د خيبر غزا ته به فقط هغه څوک ځي چې د بيعت الرضوان يعنې صلح حديبه کې موجود وو.

نو په دې طريقه د منافقينو د تللو لاره بنده شوه، نو صحابه کرام رضي الله عنهم د خيبر طرف ته ولاړل او هلته ډيرې زياتې مضبوطې قلعه ګانې وې او ټول خيبر تک شين فصلونه او ميوه دارې ونې درلودې او به زياتې فراخه وې نو ځکه يې مسلمانانو ته فتح کول اسانه نه وو او له ډيرو قلعه ګانو څخه (8) قلعه ګانې چې (3) يو خوا ته او (5) بل خوا ته وې او احاديثو کې يې نومونه هم ذکر شوي دي، نو رسول اللهﷺ اولنۍ (3) قلعه ګانو سره (1600) مجاهدين جمع کړل او د يهوديانو سره (10000) تکړه آس ځغلوونکې، غشي ويشتونکې او بې ساري (زيات شمير) پهلوانان وو، چې مقابله کول يې اسانه نه وه، نو يو صحابي رضي الله عنه، رسول اللهﷺ ته راغی ويې ويل: يارسول الله ﷺ دغه ځای دې په خپله خوښه انتخاب کړی دی او که وحې درته شوې ده؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: چې ما پخپله انتخاب کړی دی ! چې قلعه ګانو ته نږدې دی او محاصره يې وساتو نو هغه صحابي رضي الله عنه ورته وفرمايل: دغه ځای مناسب نه دی ځکه چې هغوئ مونږ وينې مونږ يې نه وينو که جنګ شروع شي هغوئ په جيګه (لوړه) دي مونږ ويشتلای شي او زمونږ غشي هغوئ نه شي ويشتلای ځکه چې هغوئ نه ښکاري نو بايد ليرې ځای کې ترې ديره واچوو.

نو رسول اللهﷺ دغه مشوره خوښه کړه او لږ ليرې ځای ته ولاړل، دغه وخت شپه وه او د رسول الله ﷺ عادت مبارک داؤ چې د شپې ناخبرئ کې يې چاپې نه غورځولې سهار به يې اول خبر ورکړ، چې اسلام قبول کړئ که هغوئ به اسلام قبول نه کړ، نو بيا به يې ور باندې حمله کوله او رسول اللهﷺ د شپې وفرمايل: صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ورکوم چې (الله ﷻ) او رسول اللهﷺ ور سره مينه کوي.

نو ټولو صحابه کرامو ټوله شپه همدا ارزو کوله چې کاش زه شم چې الله ﷻ او رسول اللهﷺ را سره مينه کوي نو کله چې صبا شو نو رسول الله ﷺ وفرمايل: علي رضي الله عنه چيرې دی؟

ketabton.com - The Digital Library

چا ورته وويل: چې د هغه سترګې خوږېږي ډېر ترې په عذاب دی نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ما ته یې راولئ هغوئ له لاسه نیولی وو او رایې ووست، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: زه نن د اسلام بیرغ تا ته په لاس کې در کوم چې په حقه به یې استعمالوې نو علي رضي الله عنه وفرمایل: یارسول اللهﷺ قسم دی چې یو قدم وړاندې مخکه هم نه وینم دا به څنګه شي؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: دلته نژدې راشه، نو هغه ور نژدې شو او رسول اللهﷺ ورته خپل مبارک لعاب یا لاړې سترګو کې واچولې او هغه سمدستي روغ شو دا وه د رسول اللهﷺ یوه معجزه.

د (سلمه بن الاکوع رضي الله عنه) نه روایت دی: چې عامر بن الاکوع رضي الله عنه چې کله د خیبر غزا شروع کیدله نو دا اشعار یې وویل:

وَاللهِ لَوْلَا أَنْتَ مَاهْتَدَيْنَا -

وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَاصَلَّيْنَا

وَنَحْنُ مِنْ فَضْلِكَ مَاسْتَغْنَيْنَا

فَأَنْزِلَنْ سَكِيْنَةً عَلَيْنَا

وَثَبِّتْ الْاَقْدَامَ إِنْ لَا قَيْنَا

ترجمه: په اللهﷻ قسم که ته نه وی نو مونږ به هدایت موندلی نه وای او نه به مو خیر خیرات ورکړی وای او نه به مو لمونځ کړی وای.

یا اللهﷻ مونږ ستا د مهربانئ څخه بې نیاز نه یو او ورته محتاج یو مونږ باندې د زړه ارام او سکون نازل کړه. او کله چې د دښمن سره مخامخ شو زمونږ قدمونه مضبوط کړه.

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې دا اشعار چا وویل؟ نو صحابه کرامو ورته وویل: چې عامر رضي الله عنه وویل!

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې ای عامره رضي الله عنه، اللهﷻ به ستا مغفرت وکړي،

نو عمر رضي الله عنه په اوښ سپور ؤ کله چې یې د رسول اللهﷺ دعا واوریدله نو ویې ویل: چې عامر رضي الله عنه ډیر بهادر انسان دی کاش چې لږ وخت ورکول شوی وای چې مونږ یې د جنګي تجربو څخه فایده حاصله کړی وای.

هر چاته به چې رسول اللهﷺ د جنت او مغفرت دعا وکړه نو هغه به شهید کیده، نو څکه ټول پوه شول چې شهید کیږي به.

کله چې صبا شو نو یهود له کورونو را ووتل چې ویې لیدل چې هر طرف ته مجاهدینو کمین نیولی دی نو بیرته خپلو قلعه ګانو ته وختل او رسول اللهﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ، خو هغوئ انکار وکړ، هغوئ په ځانونو او وسلو ډیر مغروره وو لکه او سني کافران نو یو مشهور پهلوان چې (مرحب)

ketabton.com - The Digital Library

نوميده د يهودو تر ټولو تکړه ځوان ؤ او هيچا ور سره مقابله نه شوه کولای ميدان ته راووت او مسلمانانو ته يې د مقابلې چلنج ورکړ.

او دا اشعار يې وويل:
قَدْعَلِمَتْ خَيْبَرُ أَنِّيْ مَرَحَبُ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُجَرّبُ
اِذَالحُرُوْبُ أَقْبَلَتْ تَلَهّبُ
ترجمه: ټول خيبر ته ښه معلومه ده چې زه مرحب يم بهترينه وسله لرم او ښه تجربه کار يم او زما بهادري هغه وخت ښکاره کيږي چې جګړه ګرمه شي.

نو عامربن الاکوع رضي الله عنه ميدان ته د وتلو اجازه واخستله او د هغه جواب کې يې دغه اشعار وويل:
قَدْعَلَتْ خَيْبَرُ أَنِّيْ عَامِرٌ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُغَامِرٌ
ټول خيبر ته معلومه ده چې زه عامر رضي الله عنه يم او داسې بهادر يم چې د کفر لښکر ته ورننوځم او هغه کار ور سره کوم چې چا نه وي ور سره کړی !
نو دواړه سره مخامخ شول او مرحب يهودي ډير سخت ګذار ورکړ، چې د عامر رضي الله عنه په ډال کې ښخ شو او بيا عامر رضي الله عنه غوښتل چې په پښو ګذار ورکړي چې پښې تړې غوښې کړي خو هغه ټوپ ور ووهه او د عامر رضي الله عنه خپله توره باندې خپله داسې زخمي شو چې شهيد شو.
نو صحابه کرامو ډير افسوس وکړ، چې ده خو خودکشي وکړه ټول اعمال يې خراب شول سلمه بن الاکوع رضي الله عنه رسول اللهﷺ ته په ژړا ورغی چې خلک وايي ستا د ورور ټول اعمال خراب شول او په اوسني اصطلاح ځان وژنه يې وکړه، نو رسول اللهﷺ ورته وويل: چې څوک وايي؟ نو سلمه بن الاکوع رضي الله عنه ورته نومونه واخستل چې دغه صحابه وايي: نو رسول اللهﷺ ورته زيات په غصه شو چې هغوئ ښه نه وايې عامر رضي الله عنه ته دوه اجره دي، (هم غازي دی او هم شهيد دی)•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• ذکره البدايه ج 4 ص 104 من طريق البيهقي

ketabton.com - The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه.

او د خيبر د غزا دوهم جزء،

د خيبر په غزا کې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د خرو د غوښو خوړلو اراده.

د رسول اللهﷺ معجزات.

او د علي رضي الله عنه کرامت او بهادري،

د خيبر غزا چې ډيره سخته وه تقريبا آيوه مياشت وخت يې واخست نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته څو ورځې خوراک ونه رسيده، نو هغه خره چې دوئ بارونه ور باندې راوړي وو حلال کړل او تردې وخت پورې د خرو د غوښو خوراک عربانو د سخت ضرورت له وجې خوړل او لا حرام شوي نه وو، صحابه کرامو رضي الله عنهم د غه غوښې ديګونو کې واچولې چې پخې يې کړي، کله چې رسول اللهﷺ لوګي (دود) وليد، نو پوښتنه يې وکړه چې دا د څه شي لوګى دى؟ چا ورته وويل: چې صحابه کرامو رضي الله عنهم خره حلال کړي دي او سخت وږي دي غواړي چې ويې خوري ! نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې پام کوئ د خرو غوښې حرامې دي چې ويې نه خورئ او غوښې په اور وسوځوئ او ديګونه مات کړئ.

دې وخت کې چې د خرو غوښې نور پخيدلو ته نژدې وې او صحابه کرام هم وږي وو، نو د دا سې امر په ځاى کول بيخي سخت وو، نو يو صحابي وويل: يارسول اللهﷺ غوښې خو به وسوځوو چې ايره شي خو ديګونه که ومينځو نو پاک به نه شي؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: زه چې څه وايم هغسې وکړئ.

او صحابه کرامو کې هيچا هم د امر سرغړونه ونه کړه غوښې يې وسوځولې او ايره يې کړلې، بيا يې ښخې کړلې او ديګونه يې مات کړل،

کله چې مرحب پهلوان وليدل چې عامر رضي الله عنه شهيد شو نو بيا له کبر او غرور نه په ميدان کې تاؤ راتاؤ شو او هماغه اشعار يې تکرار کړل، نو دې وخت کې اسد الله علي رضي الله عنه ورمخې ته شو او دا اشعار يې د هغه د اشعارو مقابل کې وويل:

أَنَا الَّذِيْ سَمَّتْنِيْ أُمِّي حَيْدَرَهْ ---كَلَيْثِ غَابَاتٍ كَرِيْهِ الْمَنْظَرَهْ

أُوْفِيْهِمْ بِالصَّاعِ كَيْلَ السَّنْدَرَهْ،

ترجمه: زه هغه څوک يم چې مور مې راته ماشومولي کې د حيدر يعنې د زمري نوم ايښې دى زه د ځنګل د زمري په شان د ټولو ځناورو له پاره تندر په شان خطرناک يم او زه هر څوک يو وار تول کوم بيا هماغسې معامله ور سره کوم او وينه يې دا سې تويوم چې دارې وکړي،

نو علي رضي الله عنه رښتيا هم لکه د زمري حمله ور باندې وکړه او اول وار سره يې د مرحب پهلوان سر دوه ځايه کړ او بيا د يهودو لښکر کې ور دننه شو چې هر طرف ته به يې مخ کړ يهوديان به لکه

ketabton.com - The Digital Library

ترخې منې يو خوا او بل خوا غورځيدل يهوديان په منډه اخري قلعه ته په تيښته شول او علي رضي الله عنه ور پسې ؤ نور صحابه كرام رضي الله عنهم هم ور سره شول او يهوديان قلعه ته دننه شول او دروازه يې بنده كړه خو يو يهودي علي رضي الله عنه ته سخت ګذار وركړ، چې د علي رضي الله عنه د لاس څخه ډال وغوځيد ،

د رسول الله ﷺ ازاد شوی غلام ابو رافع رضي الله عنه فرمايي: د بخاري او مسلم شريف حديث دی چې علي رضي الله عنه د خيبر د قلعه دروازه راوويستله او د يهودو له پاره يې ډال ترې جوړ كړ اخير يې لاس كې ونيوله او صحابه كرام رضي الله عنهم ور باندې د خيبر قلعه ته وختل او خيبر فتح شو نو څه يې اسيران او څه يې مړه شول او بعضو جزيه ومنله.

د جابر بن سمره رضي الله عنه نه روايت دی: چې علي رضي الله عنه دروازه وغورځوله نو (7) تنو (كسانو) كوښښ وكړ، چې پورته يې كړي خو ونه توانيدل بيا (49) كسانو كوښښ وكړ، چې بيرته يې د خيبر قلعه له پاره دروازې ځای كې ودروي خو هغوئ هم نه شوه ټينګولای اخر (70) كسانو بيرته خپل ځای كې ودروله.
داؤ د علي رضي الله عنه كرامت.
د يهوديانو ډيرې ښځې د مسلمانانو لاس ته ورغلې د عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما څخه روايت دی:

چې رسول الله ﷺ هغه وينځې صحابه كرامو ته تقسيم كړلې چې هغه كې د يهودو د مشر حيی بن احطب لور [صفيةؓ] هم وه چې خاوند يې ابي الحقيق او ورور او پلار يې هم وژل شوي وو، هغه د بل صحابي رضي الله عنه برخه كې راغلې وه خو بعضو صحابه كرامو رضی الله عنهم، رسول الله ﷺ ته مشوره وركړه چې دغه [صفيةؓ بنت حيي بن احطب] ستا سره مناسب ده ځكه چې د لوړ اصل خاونده ده نو رسول الله ﷺ هغه صحابي رضي الله عنه، چې دغه بي بي يې په برخه كې رسيدلې وه را وغوښت او ورته يې وويل: ته دغه وينځو كې يوه خوښه كړه كه خپه كيږې نه نو [صفية رضي الله عنها] ماته را كړه او كه خپه كيږې نو ستا حق دی زه يې درنه په زبردستۍ نه اخلم، نو هغه صحابي رضي الله عنه وويل: چې يارسول الله ﷺ زما هم همدا سې اراده وه چې دا ستا سره مناسب ده، نو زه راضي يم دې وخت كې د مرحب پهلوان خور زينب نوميدله (بي بي صفية رضي الله عنها) ته دعوت وركړ هغې ته معلومه وه چې نن رسول الله ﷺ هغې ته ورځي، چې تسلي وركړي ځكه چې خاوند، پلار او ورور يې جنګ كې وژل شوي وو، نو د خپل ورور د انتقام اخستلو له پاره يې د پسه غوښه كې زهر ګډ كړل خصوصا د ولې او پښتيو په غوښو كې، هغې ته چا ويلي وو، چې رسول الله ﷺ د پسه په غوښه كې ولی او پښتۍ زيات خوښ دي.

ketabton.com - The Digital Library

نو رسول اللهﷺ او بل صحابي (بشر بن براء رضي الله عنه) هغه خيمې ته ورغلل چې بي بي [صفية رضي الله عنها] پكې ناسته وه هغې چې د مرحب د خور د زهرو څخه ناخبره وه هغه غوښه يې رسول الله ﷺ ته پيش كړه،

رسول الله ﷺ غوښه را واخستله چې ويې خوري خو غوښه د الله ﷻ په حكم ګويانه شوه چې ما كې زهر دي مه مې خوره خو بشر بن براء رضي الله عنه يوه لقمه تيره كړې وه، نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې دې غوښه كې زهر دي مه يې خورئ؛ خو بشر بن براء رضي الله عنه، ورته وويل: يارسول الله ﷺ زه يې په خوند پوه شوم خو ستا له شرمه مو بيرته واپس نه كړه نو لږ وخت نه ؤ تير شوى چې هغه صحابي رضي الله عنه وفات شو.

نو رسول الله ﷺ امر وكړ، چې ټول يهود را جمع كړئ نو هغوئ ټول را وستل رسول الله ﷺ د هغوئ څخه د پلرونو د نومونو پوښتنه وكړه: هغوئ ورته وښودل، نو رسول الله ﷺ ورته وويل: تاسو درواغ وويل: بيا يې د هر يوه د پلار نومونه ورته واخستل او هغوئ تصديق وكړ، چې همداسې ده بيا رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تاسو به په دوزخ كې څومره ياست؟ هغوئ وويل: لږ اندازه نو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې غلې شئ درواغجنو تاسو به زيات دوزخ كې ياست، بيا رسول الله ﷺ ورته وويل: كه پوښتنه در څخه وكړم رښتيا به وواياست؟

نو هغوئ وويل: چې هو ځكه كه مونږ درواغ وواياو ته ور باندې پوهيږې، نو رسول الله ﷺ ور څخه پوښتنه وكړه: چې تاسو ماته غوښه كې زهر اچولي وو؟

هغوئ وويل: هو ! نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ولې مو اچولي وو؟ هغوئ وويل: چې مونږ فكر كاوه چې ته كه رښتيا رسول الله ﷺ يې تا ته به ضرر ونه رسوي او كه رسول الله ﷺ نه يې مونږ به د دې د غم څخه خلاص شوو•.

نو صحابه كرامو رضي الله عنهم ته چې زيات غوصه ورغلې وه هر يو به ويل: چې ماته امر وكړه چې ټول قتل كړم خو رسول الله ﷺ هغوئ معاف كړ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه البخاري عن ابن عباس حديث رقم 2614 و مسلم حديث رقم 2190، و رواه حارث عن ابن عباس حديث رقم 3169 فى البخاري

ketabton.com - The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه:

او د خيبر د غزا (۳) برخه.

د مشهور تاجر او شاعر او د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کوونکې ابو رافع سلام بن ابي الحقيق د وژلو منصوبه او په هغه د شپې چاپه،

او د رسول الله ﷺ معجزهٔ:

⬅ د عبد الله بن کعب بن مالک رضي الله عنه، څخه روايت دی: چې د انصارو دوه قبيلې اوس او خزرج به همېشه د رسول الله ﷺ سره د زياتې مينې په خاطر داسې کارونه کول چې دين ور باندې لوړ شي او رسول الله ﷺ خوشحاله شي او دواړه قبيلو به د نيکئ په کارونو کې يو له بل سره سبقت او وړاندې والی کاوه، نو د اوْس د قبيلې ځوانانو يو مشهور کافر کعب بن اشرف په دې خاطر ووژلو چې رسول الله ﷺ سره يې زيات عناد درلوده او همېشه به يې د رسول الله ﷺ د زورولو کوښښ کاوه نو د خزرج د قبيلې مشران سره را غونډ شول چې يو داسې نفر ووژني چې د آوس قبيلې سره برابر شي او رسول الله ﷺ ور باندې خوشحاله شي چې هر څومره فکر يې وکړ، نو اخر يې فيصله وکړه چې بايد ابو رافع سلام بن ابي الحقيق ووژني ځکه چې ابي الحقيق ډېر مالداره ؤ او د خندق په غزا کې يې کافران لمسولي (هڅولي) وو چې په مدينه منوره حمله وکړي او د هغوئ مصارف يې هم ور کړي وو، بل دغه کافر يو د عربو د تکړه شاعرانو څخه ؤ، چې په خپلو ناولو اشعارو کې به يې د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کولو او خلک به يې خندول او زيات عياش او شرابي انسان ؤ نو د خزرج قبيلې (5) تنه تکړه صحابه کرام وټاکل هغه کسان (عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، مسعود بن سنان رضي الله عنه، عبد الله بن انيس رضي الله عنه، ابو قتاده رضي الله عنه او خزاعي بن الاسود رضي الله عنه) وو، او رسول الله ﷺ ته راغلل چې اجازه ترينه واخلي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: تاسو يې ووژنئ خو تاسو يې د ورځې نه شئ وژلای ځکه چې له ده سره زيات کسان وي او که تاسو يې د شپې وژنئ نو پام کوئ چې ښځې ما شومان ونه وژنئ، نو هغوئ راغلل او خيبر ته داسې وخت را ورسيدل چې ماښام نژدې ؤ نو داسې وخت کې به يهوديانو خپل مالونه له فصلونو راوړل او خپله به هم خپلو مضبوطو قلعه ګانو ته ننوتل نو دغه (5) صحابه کرام په دې فکر کې وو، چې څنګه دغه لويې قلعه ته چې ابو رافع سلام بن ابي الحقيق پکې دی ورننوځي.

⬅ نو عبد الله بن عتيق رضي الله عنه نور صحابه کرامو رضي الله عنه ته وويل، زه کوم چل جوړوم که کامياب شوم او د قلعه د ننه ولاړم تاسو ته به هم دروازه خلاصه کړم او که ما باندې هغوئ حمله وکړه نو تاسو به راشئ که زه کامياب شوم نو بيرته به درووځم.

نو کله چې يهود خپلو قلعه ګانو ته د ننه شول نو عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، دروازې ته مخامخ داسې کښيناست لکه څوک چې سحرا ګشت ته کښيني او خپل څادر يې ځان باندې واچولو، نو هغه چا چې دروازه بندوله ږغ يې ور باندې وکړ، چې څوک يې؟ ژر داخل شه چې زه دروازه بندوم نو عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، فرمايي: زه را پورته شوم هماغسې مې څادر ډېر نيولی ؤ او داسې مې ښکاره کوله، چې پرتو ګانې مې لاس کې دي نو دروازه وان دروازه بنده کړه او کيلې ګانې يې د دروازې په سر تاخچه کې کيښودلې او ولاړ، نو کله چې هغه پناه شو ما دروازه خلاصه کړه او زه اندر

ketabton.com - The Digital Library

پـايې يـا زينـې لانـدې کښيناسـتم چـې څـوک مـې ونـه وينـې نـو ابـو رافـع شـراب وڅښـل ډمـو بـه ورتـه سـندرې ويلـې او ګډېـدلې بـه کلـه چـې شـپه پخـه شـوه ټـول خلـک تـرې ولاړل خپلـو کورونـو تـه، دې لويـه قلعـه کـې بيل بيل کورونه وو او ابورافع هم خپل کور ته دننه شو.

نـو مـا ټـولې دروازې دبانـدې طـرف نـه بنـدې کړلـې چـې کـه څـوک چغـې کـړي دوئ بـه نـه شـي راوتـلای، نـو د ابورافـع سـلام بـن ابـي الحقيـق کـوټې تـه ورغلـم او پـه قـراره مـې دروازه خلاصـه کـړه خـو هغـه سـره ښـځه او بچـي هـم وه او زه نـه پوهيـدم چـې دغـه کـافر چيـرې دی او مـونږ رسـول اللهﷺ د ښـځو او ماشـومانو لـه وژلـو منـع کـړي ؤ نـو زه لـه کـوټې بيرتـه راووتـم او سـوچ مـې کـاوه چـې څنګـه دغـه کـافر پـه تيـاره کوټـه کـې معلـوم کړم، نو يو ځل بيا ور دننه شوم او د ښځو په شان اواز مې وکړ، چې زما ګرانه ابورافع ته چيرې يې؟،

هغـه فکـر وکـړ، چـې کومـه ډمـه راغلـې ده نـو وې ويـل: زه دغـه يـم نـو زه د اواز طـرف تـه ورغلـم دا کـافر چـې بـدن يـې تـک سـپين ؤ نـو داسـې ښـکاره شـو لکـه سـپين بالښـت او مـا پرلـه پسـې وارونـه ور بانـدې وکـړل او ده چغـې کـړې ښـځې او ماشـومانو يـې هـم چغـې کـړې نـو زه بيرتـه لـه کـوټې را ووتلـم خـو يقينـې وم چـې مـړ نـه دی.

او ښـځه يـې لـه کـوټې راووتلـه چـې چغـې کـړي مـا هغـه وډاره ولـه چـې چـوپ شـه او بيـا کـوټې تـه دننـه شـوم بيـا مـې غـږ بـدل کـړ چـې (ابورافـع) څـه پيښـه ده ولـې چغـې وهـې؟ نـو هغـه وويـل: مـور در بانـدې بـوره شـه چـا ووهلم؟ سرې را نيسه.

عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، فرمـايي: زه بيـا ورغلـم او تـوره مـې ورتـه پـه خيټـه کيښـودله او سـربيره مـې ځـان پـرې واچولـو، چـې بـل خـوا ترينـه ووتلـه نـو بيرتـه تـرې راووتلـم او کلـه چـې پـه اندرپايـه يـا زينـه را کښـته کيـدلم نـو چـې اخـر تـه نـژدې شـوم نـو مـا فکـر وکـړ چـې پـوره خلاصـې شـوې خـو خلاصـې نـه وې زمـا سـترګې هـم کمـزورې وې نـو را پريـوتم غـوزار شـوم او پښـه مـې ماتـه شـوه نـو ژر ژر مـې پـه څـادر وتړلـه او بهـر ملګـرو تـه ورغلـم هغـوئ تـه مـې وويـل: مبـارک شـه زه کاميـاب شـوم خـو څنګـه بـه معلومـه کـړو چـې دغـه کـافر مـړ شـو کـه لا ژونـدی دی، نـو دې وخـت کـې بـل صـحابي عبـد الله بـن انـيس رضـي الله عنـه، وويـل: زه بـه معلومـات واخلـم زه بـه تيـاره کـې د دوئ مـنځ تـه ورشـم زه د دوئ پـه ژبـه خبـرې کـولای شـم نـو هغـه ولاړ لـه ابـو رافـع خلـک را تـاؤ وه او ښـځې يـې ورتـه ږنـا نيـولې وه او ژړل يـې نـو دا کـافر لا ژونـدی ؤ او ويـل يـې: چـې مـا د عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، اواز واوريـد لکـه چـې هماغـه راغلـی ؤ نـو مـا اواز بـدل کـړ ورتـه ومې ويل: نه هغه له مدينې دومره ليرې، دې قلعه ته څنګه داخل شو؟

نـو عبـد الله بـن انـيس رضـي الله عنـه، فرمـايي: چـې زه بيرتـه را ووتلـم ورتـه ومـې ويـل: لا ژونـدی دی خـو انتظـار بـه وکـړو چـې صـبا شـي نـو معلومـه بـه شـي، نـو مـونږ هـم هلتـه تـر سـهاره موجـود ؤ چـې چرګـانو اذانونـه وکـړل نـو خلـک د قلعـه ګـانو پـه ديوالونـو وختـل او اعـلان يـې وکـړ چـې (ابورافـع) مـړ شـو نـو مـونږ هم روان شولو.

عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، فرمـايي: زه پـه ماتـه پښـه داسـې پـه منـډه وم لکـه چـې ماتـه نـه وي نـو کلـه چـې مـدينې منـورې تـه ورسـيدو نـو رسـول اللهﷺ پـه ممبـر ناسـت ؤ کلـه چـې يـې زمـونږ مخونـو تـه وکتـل ويـې فرمايـل: دا مخونـه داسـې معلـوميږي چـې کاميـاب شـوي ياسـت، نـو مـونږ ورتـه وويـل: هـو الحمـد لله مـونږ هغـه ووژلـو خـو مـونږ کـې هـر يـوه يـې د وژلـو دعـوه کولـه خـو رسـول اللهﷺ وفرمايـل: تاسـو تـورې

ketabton.com - The Digital Library

راوړئ نو چې تورې يې وكتلې نو ويې فرمايل: وژلى عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، دى خو ثواب كې تول شريک ياست.

بيا رسول الله ﷺ د عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، په پښه ښادر واچولو او دعا يې وكړه نو چې ښادر مو اوچت كړ پښه دا سې روغه شوې وه لكه چې بلكل نه وي ماته شوي.

← همدغسي احاديث صحاح ستتة كې د براء ابن عازب رضي الله عنه نه هم ذكر شوى دى فقط تفصيل كې لږ فرق لري نو له دنيو احاديثو معلومه شوه هر هغه څوک چې د شپې چاپو كې عام مسلمانان وژني ښځې او ماشومان وژني نو هغوئ د دغه نبوي تګلارې خلاف دي اګر كه لمونځ كوي، روژه نيسي او حج كوي د يو مشكوک شخص له پاره نورو باندې چاپې اچول، ماشومان ژړول او ښځې بې ستره كول هيڅ دين او مذهب كې نه دى روا•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه.

د اهل بيتو نذر او روژه.

← د يو صحابي رضي الله عنه د علي رضي الله عنه امتحان اخستل او حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره د رسول الله ﷺ محبت.
امام قرطبي تفسير قرطبي كې يو حديث نقل كړى دى: اګر چې اشكال پكې شته.
(حسنين رضي الله عنهما) دواړه مريضان شول نو ابوبكر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او رسول الله ﷺ يې پوښتنې ته ورغلل، نو ابوبكر رضي الله عنه سيدنا علي رضي الله عنه ته وويل: يا اباحسن رضي الله عنه كه تا نذر منلى واى نو كيداى شي الله ﷻ دواړه بچي ژر روغ كړي واى، نو علي رضي الله عنه وفرمايل: چې كه الله ﷻ مې بچي روغ كړل نو درې ورځې روژې به ونيسم نو بي بي فاطمې رضي الله عنها هم وويل: چې زه به هم درې روژې ونيسم. نو (حسنينو رضي الله عنهما) هم وويل: كه مونږ روغ شولو مونږ به هم روژې ونيسو ! نو يوه وينځه د دوئ په كور كې وه (فضة يا ربيبة رضي الله عنها) نو ميد له هغې هم وويل: زه به هم د ر سره درې روژې ونيسم.

← اخير (الله ﷻ) دواړه روغ كړل نو دوئ روژې نيول شروع كړل او علي رضي الله عنه د يو يهودي نه په يو روايت كې قرض اوربشې را واخستلې، بل روايت كې راغلي دي چې علي رضي الله عنه د يهودي څخه چې شمعون نوميده (وړى) د وريشلو (اوبدلو) له پاره را واخستلې او (بي بي فاطمې رضي الله عنها) يو څه اندازه تيارې كړلې او يهودي ته يې واپس كړلې هغه په مزدورئ كې دومره وربشې ور كړلې چې پنځه واړه واړه ټيكلې ډوډئ ترې پخې شوې، نو هغه يې په ميچن اوړه كړې او ډوډۍ يې ترينه پخې كړې او علي رضي الله عنه مسجد كې رسول الله ﷺ سره ناست وْ، د روژه ماتې څخه لږ

• سيرت ابن هشام ج 2 ص 190
وفي البدايه لابن كثير ج 4 ص 137

ketabton.com - The Digital Library

ورانـدې يـې كـور تـه تشـريف راوړ، كلـه چـې ډوډۍ تـه كښيناسـتل او اذان شـروع شـو نـو د معمـول مطـابق بـه اولـه لقمـه علـي رضـي الله عنـه اوچتوله كله چې يـې لقمـه (ګولـه) خـولې تـه نـژدې كـړه نـو دروازه كـې يـو چـا اواز وكـړ اى اهـل بيـت رسـول الله ﷺ زه مسـكين يـم پـه الله ﷻ قسـم چـې ډيـرې ورځـې مـې اولاد هـيڅ نـه دي خوړلي ماته څه خوراك را كړئ الله ﷻ به عوض كې جنتونه در كړي.

نـو علـي رضـي الله عنـه (فـاطمې رضـي الله عنهـا) تـه وكتـل هغـې ورتـه وويـل: ټـول ور كـړه او هغـه ټولـه ډوډۍ يې ور كړله او دوئ روژې په اوبو ماتې كړلې.

➥ بيـا دوهمـه ورځ هـم بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا همداسـې مـزدورئ بانـدې وړۍ تيـارې كړلـې او بـدل كـې يـې اوربشـې راوړلـې او اوړه يـې كـړې، ډوډۍ يـې تړينـه پخـې كـړې چـې كلـه روژه مـاتي تـه كښيناسـتل بيـا هماغسـې چـا ږغ وكـړ، چـې اى اهـل بيتـو: زه يتـيم يـم پـلار مـې بيعـة العقبـة كـې شـهيد شـوى دى او كـور كـې نهـر يـوو يـو څـه را كـړئ الله ﷻ بـه جنـت كـې بدلـه در كـړي، نـو ټولـو پـه شـريكه هغـه ډوډۍ بيـا هغـه يتـيم ته ور كړه او روژه يې په اوبو ماته كړه.

➥ دريمـه ورځ هـم همداسـې خبـره تكـرار شـوه چـې روژه مـاتي تـه كښيناسـتل نـو يـو چـا اواز وكـړ، چـې أى اهــل بيتــو زه چــا بنــدي كــړى وم او وهلــم يــې او ډيــرې ورځــې يــې خــوراك نــه را كولــو اوس را خوشــې شــوم ډيـر وږى يـم څـه خـوراك راكـړئ الله ﷻ بـه يـې بدلـه كـې جنتونـه در كـړي نـو بيـا يـې ټولـه ډوډۍ ور كـړه او روژه يــې پــه اوبــو ماتــه كــړه او درى روژې يــې هــم پــوره شــوې خــو د بــي بــي فــاطمې رضــي الله عنهــا نــور طاقــت خــتم شــو نــور يــې وږې نــه شــوې وريشــلې او د يهــودي ســره نــور وړۍ هــم نــه وې صــبا تــه روژه نــه وه خــو ډيـــر وږي وو، نـــو علـــي رضـــي الله عنـــه دواړه زامـــن لاس نـــه ونيـــول او رســـول الله ﷺ تـــه ورغلـــل كلـــه چـــې د رسـول الله ﷺ نظـر پـرې ولويـده، نـو پـوه شـو چـې وږي دي نـو ټـول د بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا كـور تـه راغلـــل د هغـــې مـــلا او شـــا دواړه د ډيـــرې لـــوږې ســـره يـــو ځـــاى شـــوې وه او ســـترګې يـــې ننـــوتلې معلوميـــدلې، نو رسول الله ﷺ غيږ كې ونيوله او په ژړا شو

➥ (حسـنين رضـي الله عنـه) هـم پـه ژړا شـول نـو جبرايـل (ع) راغـى او د سـورت الـدهر تـر (9) آيـات پـورې آياتونـه نـازل شـول چـې هغـه كـې د دوئ دغـه كـار د الله ﷻ ډيـر خـوښ شـوئ او د داسـې كولـو صـفتونه پكـې شـوي وو او بدلـه كـې يـې د جنتونـو وعـده شـوې وه چـې دوئ ډيـر زيـات خوشـحاله شـول چـې د دوئ صدقه قبوله شوه.

➥ يـوه ورځ بـي بـي فاطمـه رضـي الله عنهـا ناروغـه شـوه چـا ورتـه د انـار خوړلـو مشـوره وركـړې وه نـو هغـې علـي رضـي الله عنـه تـه د انـار خـواهش وكـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه بـازار تـه ولاړ پـه ټـول بـازار كـې يـې فقـط يـو انـار پيـدا كـړ هغـه يـې را واخسـتې او كـور تـه را روان شـول، لار كـې د يـوې ښـځې پـه غيـږ كـې ماشـوم ؤ هغـه ماشـوم انـار وليـده او چغـې يـې كـړې مـورتـه يـې وويـل: چـې ماتـه انـار راكـړه نـو هغـې ښـځې علـي رضـي الله عنـه تـه وويـل: وروره زوى مـې ډيـر وږى دى دغـه انـار را كـړه چـې ور يـې كـړم. نـو علـي رضـي الله عنـه انـار وركـړ او خـالي لاس كـور تـه راغـى، بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا ورتـه وويـل: لكـه چـې انـار دې پيـدا نه كړ؟

ketabton.com - The Digital Library

هغه ورته ويل: ټول بازار کې مې فقط يو دانه پيدا کړ، خو لاره کې يو ماشوم چې زيات وږی ؤ ور مې کړ،

← نو بيبي فاطمې رضي الله عنها وويل: ډير ښه دې کړي دي چې ور کړی دې دی، لږ وخت نه ؤ تير شوی چې، رسول الله ﷺ ته چا د يمن څخه د اوښ يو بار انار را ليږلي وو•،

نو رسول الله ﷺ هغه تقسيم کړي وو او د علي رضي الله عنه د کور برخه (10) دانې انار رسيدلي وو،

نو رسول الله ﷺ يو صحابي رضي الله عنه ته لس انار ور کړل، چې اهل بيتو ته يې يوسي هغه صحابي رضي الله عنه چې هغه انار لمن کې اچولي وو، نو په لار کې يې له ځان سره وويل: نن به علي رضي الله عنه سره ټوکه کوم يو انار بې ترې څنډې (بغل) ته کړ، چې څه وايي؟

او انار يې په بډه ووهه نو هغه صحابي رضي الله عنه راغی دروازه يې وټکوله او علي رضي الله عنه ورته را ووتی هغه ورته وويل: له يمن څخه چا انار را ليږلي وه او ستا برخه کې دا انار رسيدلي دي نو هغه يو يو انار له لمنې رايستل او علي رضي الله عنه خپله لمن کې اچول کله چې (9) پوره شول نو د هغه صحابي رضي الله عنه لمن خالي شوه نو علي رضي الله عنه ورته وويل: بس همدا دي؟

هغه ورته وويل: ولې بس نه دي؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: دا واخله دا زما نه دي ما نن يو انار خيرات کړ او الله ﷻ فرمايي: چې د يوې نيکۍ بدله په لسو ده له لسو پورته شته خو ښکته نشته.

نو صحابي رضي الله عنه ورته په خندا شو چې ما هم غوښتل چې ټوکه به هم در باندې وکړم او څه به درنه ياد کړم نو راته معلومه شوه چې ستا يقين په الله ﷻ څومره پوخ دی.

زيات وخت به رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ او (حسنين رضي الله عنهما) به راغلل کله چې به سجدې ته ولاړل، نو له پاسه به پرې سواره شول او رسول الله ﷺ به کله سجده اوږده کړه او کله به يې په قراره کښته کړل.

يو ځل رسول الله ﷺ خطبه ويله چې دواړه لمسيان يې راغلل او د خلکو په اوږو يې پښې اړولې نو رسول الله ﷺ خطبه قطع کړه ورغی دواړه يې را اوچت کړل او ويې فرمايل: چې رښتيا هم اولاد فتنه وي.

او زما دغه دواړه لمسيان د جنت د ځوانانو سيدان دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

•رواه الهيثمي ج9 ص 177

و اخرجه ابن النجار عن عمير في كنز العمال ج 7 ص 104

و اخرجه الطبراني ايضاً و اخرجه الحاكم ج 3 ص 169 وصححه.

ketabton.com - The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه.

د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:

د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت:

د ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او ابوهريره رضي الله عنه د حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره محبت:

⟵ کله چې رسول الله ﷺ د تبوک غزا ته چې جيش العسرة هم ورته وايي تياري وکړه نو علي رضي الله عنه يې خپل ځای ناستی و ټاکه چې خلکو ته به دين ښايي او د هغوئ ضرورتونه به پوره کوي او که د دښمن له خوا کومه خطره وه مقابله به يې کوي، نو علي رضي الله عنه ورته په ژړا شو چې يارسول الله ﷺ تا په ما باندې ځه ګومان وکړ، چې زه دې ښځو، ماشومانو او سپين ږيرو سره پريښودم او د جهاد د مقدسې فريضې دې محروم کړم.

⟵ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته په دې راضي نه يې چې زه لکه موسی (ع) شم او ته راته لکه هارون (ع) شې خو فقط دومره فرق دی چې هارون (ع) نبي ؤ او زما نه بعد نبي نشته.

⟵ لکه څنګه چې موسی (ع) کوه طور ته تللی نو خپل ورور هارون (ع) يې په خپل ځای وټاکی نو ما هم ته وټاکلې، نو دې خبرې سره علي رضي الله عنه خوشحاله شو.

⟵ طبراني د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړی دی: چې يوه ورځ مونږ د جهاد له پاره وتلي وو، هغې کې ښځو هم اشتراک درلود او بي بي فاطمه رضي الله عنها هم پکې وه، يو ځای کې رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) د ژړا اوازونه واوريدل نو رسول الله ﷺ ورغی پوښتنه يې وکړه چې دوئ ولې ژاړي؟ نو بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وويل: چې وږي او تږي دي زما شيدې هم نشته او به هم نشته نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چا سره مشک کې اوبه نشته؟

بيا ټولو وکتل خو چا سره هم اوبه نه وې بيا رسول الله ﷺ د پردې اخوا ته د ښځو ځای ته چې ښځې پکې ناستې وې ورغی او حسن رضي الله عنه يې په غيږ کې خپلې سينې مبارکې سره ونيولو او خپله ژبه مبارکه يې د هغه خوله کې ور کړه نو هغه يې رودل شروع کړل تر هغه چې موړ شو او تنده يې ماته شوه بيا يې وفرمايل: حسين رضي الله عنه هم راوړئ هغه سره يې هم همداسې وکړل.
نو ايا د چا خيټې ته چې د رسول الله ﷺ لاړې يا لعاب داخل شوي وي د هغه به څومره فضيلت وي؟

⟵ د عقبة بن حارث رضي الله عنه څخه روايت دی: چې يوه ورځ مونږ د رسول الله ﷺ د وفات څخه څو ورځې بعد د مازديګر د لمونځ نه بعد په لاره کې روان ؤ، ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او علي رضي الله عنه هم را سره وو، چې حسن بن علي رضي الله عنهما ماشومانو سره لوبې کولې نو ابو بکر رضي الله عنه هغه را ونيولو غيږ کې يې کښينولو، بيا يې دا اشعار وويل:
بِأَبِيْ أَنْتَ شَبِيْهَ بِالنَّبِيْ -لَيْسَ شَبِيْهَا بِعَلِيْ ،

ketabton.com - The Digital Library

زما دې مور او پلار له تا قربان شي ستا شکل او صورت کې د نبي ﷺ په شان دی، د علي رضي الله عنه په شکل نه يې، نو علي رضي الله عنه ورته وخندل.

➥ د عمير بن اسحاق رضي الله عنه، نه روايت دی: چې ابوهريره رضي الله عنه (حسن رضي الله عنه) سره ملاقات وکړ، ورته يې وويل: لمن پورته کړه نو هغه لمن پورته کړه نو ابوهريره رضي الله عنه يې په خيټه يا نوم باندې خوله کيښودله او مچې يا ښکل کړ، بيا يې وفرمايل: چې ما رسول الله ﷺ ليدلی ؤ چې همدا سې يې ښکل کړ،

➥ د طبراني رضي الله عنه يو روايت کې ليکلي دي: چې ابوهريره رضي الله عنه پخپله د حسن بن علي رضي الله عنهما لمن اوچته کړه او د هغه خيټه يې ښکل کړه.

➥ د مقبري رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ د ابوهريره رضي الله عنه سره ناست وو، چې {حسين رضي الله عنه} راغې او سلام يې واچولو، خو د ابوهريره رضي الله عنه ورته پام نه شو نو مونږ ورته وويل: چې (حسين بن علي رضي الله عنهما) در باندې سلام واچولو، نو ابو هريره رضي الله عنه ور پورته شو ورته يې وويل: وعليکم السلام يا زمونږ باداره نو مونږ له ابوهريره رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې تا خو ورته بادار وويل: نو ته خو غلام نه يې چې بادار دي شو؟ نو ابوهريره رضي الله عنه وفرمايل: چې ما له رسول الله ﷺ څخه اوريدلي: چې (اَلْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلَ الْجَنَّةْ)

{حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه} د جنتيانو د ځوانانو باداران دي.

➥ د سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زما سره مسجد نبوي ﷺ کې دوه تنه ناست وو او هغوئ د علي رضي الله عنه په باره کې خبرې شروع کړې، دې وخت کې رسول الله ﷺ تشريف راوړ او خبرې يې واريدلې نو زيات په غوصه شو بيا يې وفرمايل: زه د الله ﷻ څخه پناه غواړم په تاسو څه وشول؟ چا چې علي رضي الله عنه ته تکليف ورسولو، نو هغه ما ته تکليف ورسولو•.

نوټ: د اهل بيتو سره مينه د ايمان برخه ده که څوک ور سره مينه نه لري هغه مسلمان نه دی خو مينه هم همدومره چې صحابه کرامو رضي الله عنهم ور سره لرله،

او دومره مينه چې سړی کفر ته ورسوی رواء نه ده، شيعه ګان چې ځانونه د اهل بيتو سره د مينې اظهار کوي اصل کې همدوئ اهل بيت وژلي همدوئ د عبد الله بن سبأ يهودي په لاره روان دي همدوئ دي چې د اسلام په تاريخ کې اهل سنتو ته زيات زيان رسولی دی، همدوئ دي چې اوس يې هم ټولو اسلامي ملکونو کې د جنګونو اور تازه ساتلی دی، همدوئ دي چې ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه، عثمان رضي الله عنه، بي بي عايشه رضي الله عنها ته کافران وايي، همدوئ دي چې رسول الله ﷺ باندې د لسو سيپارو قرآن د غلا کولو الزام لګوی دی، همدا شيعګان دي چې جبرايل (ع) ته غلطي وحي راوړلو نسبت کوي.

لکه څنګه چې دنيا کې الله ﷻ په خپل ځان مسلط کړي اخرت کې يې هم ذليله غواړو.

• اخرج ابن عساکر عن ابن عباس نحوه ج 4 ص 24 وفي کنزالعمال ج7 ص69 کذا لک في البدايه ج 7 ص 358 و اخرج البزار رجاله رجال صحيح وايضا رواه ابن اسحاق في کتابه

ketabton.com - The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه:

او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:

➥ د عامر بن سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې ماته خپل والد (سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه) وويل: چې ماته (معاويه بن ابي سفيان رضي الله عنهما) وويل: ته د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په باره کې ولې چوپه خوله پاته يې؟ هيڅ خبره ور پسې نه کوې؟

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي: ما ورته وويل: څنګه به ور پسې څه ووايم ما ته دغه خبرې د رسول الله ﷺ معلومې دي چې فرمايلي يې دي:

اول: کله چې د تبوک غزا څخه د پاتې کيدلو وخت کې علي رضي الله عنه ته يې وويل: ته ماته داسې يې لکه د موسی (ع) له پاره هارون (ع) خو زما څخه وروسته نبي نشته او هارون (ع) نبي ؤ.

دوهـــــم: چې کله د خيبر د غزا په شپه (رسول الله ﷺ) وفرمايل: چې صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ور کوم چې (الله ﷻ) او (رسول الله ﷺ) ور سره مينه کوي چې کله صبا شو ما کوښښ وکړ او لاس مې اوږد کړ، چې بيرغ را واخلم او دغه فضيلت ماته ورسيږي خو رسول الله ﷺ راته وويل: چې علي بن ابي طالب رضي الله عنه را وغواړه او ما هغه راوست، بيرغ يې ورکړ او الله ﷻ خيبر د هغه په لاس فتح کړ.

دريم: دا چې رسول الله ﷺ ورته خپله لور د جنت د ښځو سرداره په نکاح کړې ده.

څلــــــورم: کله چې د مباهلې ايات نازل شو چې تاسو هم خپل زامن او ښځې را وغواړئ او خپله هم حاضر شئ بيا مباهله وکړئ.

نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه، فاطمه رضي الله عنها، حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه) را وغوښتل او ويې فرمايل: دا زما اهل او عيال دي.

پنځم: رسول الله ﷺ فرمايلي: د چا چې علي رضي الله عنه دوست وي هغه زما دوست دی.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، وفرمايل: څوک چې دومره فضيلت لري نو څنګه به بدې خبرې ور پسې وکړم؟

➥ د عبدالرحمن اصبهاني رضي الله عنه څخه روايت دی: چې، د رسول الله ﷺ د وفات څخه وروسته يوه ورځ ابوبکر رضي الله عنه د جمعې خطبه ويله او ممبر باندې ناست وو، نو حسن بن علي رضي الله عنهما پورته شو ورته يې وويل: زما د بابا د ممبر نه کښته شه دا زما بابا ته جوړ شوی دی، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: زويه چا درته وويل: چې داسې ووايه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو ورته يې وويل: يا امير المؤمنين په الله ﷻ قسم دی چې ما ورته نه دي ويلي !

➥ ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: هو زه يقيني يم چې ته رښتيا وايې تا ورته نه دي ويلي او دی هم رښتوني دی دا ممبر د ده د بابا دی بيا ابوبکر رضي الله عنه له ممبر څخه کښته شو او حسن رضي الله عنه يې له لاس را ونيولو او ښکل يې کړ، او بيا يې په ممبر له ځان سره کښيناوه.

➥ همداسې حديث د (عروة رضي الله عنه) څخه هم روايت شوی: چې (حسن رضي الله عنه) راغی او ممبر ته وخوت او ابوبکر رضي الله عنه ته يې همداسې خبره وکړه چې دا زما د بابا ممبر دی ته ترې را

ketabton.com - The Digital Library

کښېنــــته شــه، ابـــوبکر رضــي الله عنـــه ورتـــه وويـــل: تـــه رښــتيا وايـــې او تـــه ملامــت نـــه يـــې خـــو زه دغـــه موجــودو خلکو کښينولی يم او ستا پلار علي رضي الله عنه هم پکې دی که دوئ وغواړي زه به کښېنته شم.

د ابـــو البختري رضـــي الله عنـــه څخـــه د (حســـين بـــن علـــي رضـــي الله عنهمـــا) پـــه بـــاره کـــې ذکـــر شـــوی دی چـــې عمـــر رضـــي الله عنـــه خطبـــه ويلـــه او حســـين رضـــي الله عنـــه ورتـــه راغـــی چـــې کښـــته شـــه دا زمـــا د بابـــا ممبـــر دی تـــه دی د خپـــل بابـــا پـــه ممبـــر کښـــينه، نـــو عمـــر رضـــي الله عنـــه ورتـــه پـــه ژړا شـــو او ورتـــه يـــې وويـــل: تـــه رښـــتيا وايـــې دا ســـتا د بابـــا ممبـــر دی او زمـــا بابـــا ممبـــر نـــه درلـــوده، خـــو تـــا تـــه چـــا وويـــل چـــې دا خبـــره وکـــړه؟ نـــو علـــي رضـــي الله عنـــه پورتـــه شـــو او حســـين رضـــي الله عنـــه تـــه يـــې وويـــل: چـــوپ شـــه غـــداره زه بـــه تـــا ســـره کـــور کـــې ګورم.
نـــو عمـــر رضـــي الله عنـــه ورتـــه وويـــل: پـــام کـــوه زمـــا بچـــي تـــه څـــه ونـــه وايـــې دې رښـــتيا وايـــې او بيـــا يـــې لـــه ځـــان ســـره ځنـــګ کـــې پـــه ممبـــر کښـــيناوه او چـــې کلـــه يـــې خطبـــه خلاصـــه کـــړه او لمـــونځ وشـــو نـــو عمـــر رضـــي الله عنـــه حســـين رضـــي الله عنـــه يـــې لـــه لاس ونيـــو او خپـــل کـــور تـــه يـــې بوتلـــو هلتـــه يـــې خـــوراک وربانـــدې وکـــړ، بيـــا يـــې ورته وويل: چې کله کله زما کور ته راځه چې مونږ ستا په ليدلو مشرف کيږو.•

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه.

← حليـــة الاوليـــاء نقـــل کـــړې دي چـــې يـــوه ورځ علـــي رضـــي الله عنـــه د خپـــل کـــور تـــر ځنـــګ ناســـت وو او يـــو مســـکين ورتـــه راغـــی ورتـــه يـــې وويـــل: وږی يـــم څـــه را کـــړه نـــو علـــي رضـــي الله عنـــه ورتـــه وويـــل: دې مخـــامخ کـــور تـــه ورشـــه مســـکين چـــې ورتـــه وکتـــل چـــې وچـــه ډوډۍ اوبـــو کـــې لمـــدوي او چـــې نرمـــه شـــي بيـــا يـــې خـــوري نـــو تعجـــب کـــې شـــو فکـــر يـــې وکـــړ، دا هـــم کـــوم غريـــب دی کلـــه چـــې د علـــي رضـــي الله عنـــه کـــور تـــه ولاړ او ږغ يـــې وکـــړ چـــې فقيـــر يـــم وږی يـــم څـــه راکـــړئ نـــو، ربيبـــة رضـــي الله عنهـــا وينځـــې ورتـــه خـــوراک راوړ نـــو دغـــه فقيـــر چـــې خـــوراک وليـــد خـــوښ يـــې شـــو نـــو ورتـــه يـــې وويـــل: کـــه لـــږ نـــور را کـــړئ نـــو دلتـــه يـــو بـــل فقيـــر هـــم اوبـــو ســـره وچـــه ډوډۍ خـــوري او فقيـــر علـــي رضـــي الله عنـــه طـــرف تـــه اشـــاره وکـــړه، نـــو وينځـــې ورتـــه وخنـــدل ورتـــه يـــې وويـــل: هغـــه خـــو د دغـــه کـــور مالـــک او کـــور والا دی خپلـــه وچـــه ډوډۍ خـــوري خـــو مســـکينانو تـــه ښـــه ډوډۍ ور کوي.

← د صـــفوري رضـــي الله عنهـــا نـــه روايـــت دی: اګـــر چـــې حـــديث کـــې ضـــعف شـــته چـــې اهـــل بيـــت د څـــو ورځـــو نهـــر (وږي) وو او څـــه يـــې نـــه وو خـــوړلي نـــو نـــور يـــې طاقـــت نـــه ؤ، بـــي بـــي فـــاطمې رضـــي الله عنهـــا خپـــل يـــو ټکـــری علـــي رضـــي الله عنـــه تـــه ورکـــړ، چـــې اســـتعمال کـــړی يـــې لا نـــه وه او کـــوم ځـــای نـــه ورتـــه هديـــه راغلـــې وه چـــې خـــرڅ يـــې کـــړي او کـــور تـــه وربانـــدې څـــه خـــوراکي شـــيان راوړي نـــو علـــي رضـــي الله عنـــه هغـــه بـــازار تـــه يـــووړه او پـــه درې درهـــم يـــې خـــرڅ کـــړ او غوښـــتل يـــې چـــې خـــوراکي شـــيان راونيســـې نـــو يـــو فقيـــر ورتـــه مخـــې

• کذا في البداية ج 4 ص 339
و ذکر الهيثمي ج 9 ص 130
و کذالک اخرج احمد في مسنده.

ketabton.com - The Digital Library

تــه شــو او ســوال او زارئ يــې شــروع کــړې دومــره فريــاد يــې ورتــه وکــړ، چــې زړه يــې پــرې وخوږيــده نــو درې واړه درهم يې هغه ته ورکړل او خالي لاس کور ته را روان شو.

لاره کـې يـو داسـې سـړی ورتـه مخـې تـه راغـی چـې اوښ يـې لـه مهـاره نيـولی ؤ نـو علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سلام واچولو، بيا يې ورته وويل: اوښ نه اخلې چې در باندې خرڅ يې کړم؟
نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه مسـکی شـو چـې مـا سـره روپـۍ نشـته پـه څـه يـې واخلـم هغـه نفـر ورتـه وويـل: پـه نيتـه يـې درکـوم بيـا بـه روپـۍ راکـړې او ارزانـه يـې هـم درکـووم، نـو علـي رضـي الله عنـه ترينـه پـه (100) درهـم واخسـت او نيتـه يـې ور سـره معلومـه کـړه اوښ يـې کـور تـه روان کـړ لاره کـې بـل سـړی ورتـه پيـدا شـو پوښـتنه يـې ترينـه وکـړه چـې اوښ نـه خرڅـوې؟ نـو علـي رضـي الله عنـه فکـر وکـړ، چـې خـرڅ بـه يـې کـړم نـو ورته يې وويل: خرڅوم يې!
خرڅـوم! پـه څـو يـې اخلـې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل تـا پـه څـو اخسـتی دی رښـتيا خبـره وکـړه نـو بيـا گټـه در کـوم، علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: مـا پـه سـل اخسـتی دی تـه څـومره گټـه راکـوې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل (60) روپۍ گټه درکوم نو په (160) درهم يې خرڅ کړ او هغه سړي اوښ روان کړ.

کلـه چـې علـي رضـي الله عنـه کـور تـه روان شـو فکـر يـې وکـړ، چـې اوس خـو هغـه سـړي تـه مخکـې لـه وختـه روپـۍ ورکـول پکـار دي لـه چـا مـې چـې اوښ اخسـتی دی، خـو نـه يـې کـور راتـه معلـوم دی او نـه يـې نـوم (100) درهـم يـې لـه ځـان سـره کـړل او (60) درهـم يـې بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا تـه ورکـړل هغـې ترينـه پوښتنه وکړه دومره روپۍ دې له کومه کړې؟
نــو علــي رضــي الله عنــه ورتــه خپلــه قصــه بيــان کــړه هغــه هــم حيرانــه شــوه، نــو علــي رضــي الله عنــه روان شــو چـې لـه رسـول الله ﷺ څخـه پوښـتنه وکـړي چـې دغـه قرضـداری څنگـه پيـدا کـړم چـې روپـۍ يـې ورکـړم، کلـه چـې رسـول اللهﷺ تـه مخـامخ شـو نـو رسـول اللهﷺ ورتـه پـه خنـدا شـو بيـا يـې ورتـه وويـل: نـن خـو دې ډيـرې روپۍ گټلې؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ولې ته خبر شوی يې؟
نـو رسـول اللهﷺ ورتـه وويـل: هـو، نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: نـو اوس راتـه ووايـه چـې قرضـداری بـه څنگـه پيـدا کـړم؟ نـو رسـول اللهﷺ ورتـه وفرمايـل: د لټولـو ضـرورت يـې نشـته هغـه خرڅـوونکی جبراييـل (ع) او اخستونکی ميکاييل(ع) وه•.
الله ﷻ ته ستا صدقه خوښه شوې وه ځکه يې هغه دواړه درته د انسانانو په شکل را ليږلي وو.
دا ؤ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ د علي رضي الله عنه سره محبت.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب الاستيعاب ج 1 باب عشرة مبشرين بالجنة
حلية الاولياء باب فضايل علي بن ابي طالب.

ketabton.com - The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه.

د علي رضي الله عنه انصاف.

➥ کليب رضي الله عنه فرمايي: چې د اصفهان نه علي رضي الله عنه ته مال راغی چې د اوه (7) تنو سردارانو يا مشرانو له پاره خاص ؤ، نو هغه کې يو پاستې وچه ډوډۍ هم وه نو کله چې علي رضي الله عنه هغه تقسيموله، نو هغه يو وچ شوی پاستې يې هم (7) برخې کړ بيا يې ور باندې قرعه يا پچه واچوله چې د چا به کومه برخه ور سيد له هغه به يې ور کړله.

➥ د عبد الله هاشمي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته دوی ښځې سوال ته راغلې، يو اصيله وه او يوه ازاده شوې (عجمه) وينځه وه نو علي رضي الله عنه ، يوې ته (40) درهم او يوه بوری غله ور کړه هغه ازادې شوې (عجمۍ) وينځې (40) درهم او يوه بوری غَلهْ واخستله او ولاړله خو هغه بله ښځه هم هلته ولاړه وه بيا يې علي رضي الله عنه، ته وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زه اصيلة عربه يم تا زه د يوې ازادې شوې (عجمۍ) وينځې سره برابره کړم؟

ايا داسې کول حق دي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې قرآن او سنت رسول الله ﷺ کې فکر وکړ، نو ما ته د اسماعيل (ع) او اسحاق (ع) په اولاد کې کوم فرق معلوم نه شو يعنې عرب د اسماعيل (ع) او عجم د اسحاق (ع) اولاد دواړه الله ﷻ ته يو برابر دي فضيلت په تقوی کې دی.

➥ د علي بن ربيعة رضي الله عنه نه روايت دی: چې (جعده بن هبيره رضي الله عنه) علي رضي الله عنه ته راغی چې تا ته دوه تنه راغله او تر منځ يې شخړه وه، دغه يوه ته، تا سو د خپل ځان مال اولاد نه ګران او محبوب ياست او دغه بل ته که ته په لاس ورشې او وس يې در باندې ورسيږي نو تا به حلال کړي، خو چې تا فيصله وکړه نو د هغه چا په حق کې دې وکړه چې ستا دښمن ؤ، نو علي رضي الله عنه {جعده بن بهيره رضي الله عنه} په سينه کې په سوک ووهه بيا يې ورته وويل: دغه فيصلې کول د چا له پاره نه وي چې هر رقم غواړم ويې کړم دا په قيامت کې پوښتنه کيږي چې په حقه دې فيصله کړې که ناحقه نو زه نه غواړم چې الله ﷻ ته مختورن ورشم. بيا يې وفرمايل: چا چې دوه کسانو تر منځ فقط د قجورې يوه دانه هم تقسيم کړه نو د قيامت په ورځ به افسوس کوي.

نو اوس زمونږ ملک صاحبان او نور مشران چې د خلکو جرګې کوي بايد دې حديث ته متوجه و اوسي يا قاضي صاحبان چې په رشوت فيصلې کوي د هغوئ به څه حال وي؟

➥ د علي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زه رسول الله ﷺ يمن ته د قاضي په صفت ليږلم نو ما ورته وويل: يارسول الله ﷺ زما عمر کم دی او هلته مشران صحابه کرام رضي الله عنهم شته ما ته به دغه قضاء ډيره سخته وي !

نو رسول الله ﷺ راته په سينه لاس را تير کړ او دعا يې راته وکړه، نو په الله ﷻ قسم چې بيا ما ته هيڅ مشکل نه دی پيدا شوی چې هر قسم قضيه به راغله زه به ور باندې پوهيدلم.

➥ د اصبغ بن نباته رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته يو نفر راغی ورته يې وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زما يو ضرورت دی او هغه مې الله جل جلاله ته پيش کړی که

ketabton.com - The Digital Library

تـا هغـه پـوره کـړ، نـو د الله جـل جلالـه ثنـا صـفت بـه وکـړم او سـتا شـکريه بـه اداء کـړم او کـه تـا پـوره نـه کـړای شـو نـو هـم د الله ﷻ ثنـا صـفت بـه وکـړم او تـا بـه معـذور وګـڼم نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: کاغـذ خـو نشـته خـو خپـل ضـرورت دې پـه مځکـه وليکـه ځکـه چـې ځـوک سـوال کـوي نـو پـه مـخ کـې يـې يـو قسـم ذلالـت ښـکاره کيـږي او زه نـه غـواړم تـه د چـا پـه وړانـدې ذليـل ښـکاره شـې نـو هغـه سـړي خپـل مشـکل پـه مځکـه وليکلـو او علـي رضـي الله عنـه ولوسـت نـو هغـه يـو دينـداره شـخص او يـو مخـور مشـر ؤ خـو حـالاتو مجبـوره کـړی ؤ چـې علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سـوال وکـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه لـومړی خپلـه چپنـه را وغوښـتله هغـه يـې ورکـړه نـو هغـه لـه خوشـحالۍ اشـعار وويـل: چـې معنـی يـې دا ده تـا ماتـه چپنـه را کـړه او پـه اغوستلو به زړه شي خو الله ﷻ به يې عوض کې داسې لباس در کړي چې هغه به نه زړيږي.

بيـا علـي رضـي الله عنـه ورتـه (100) اشـرفۍ ورکړلـې نـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم ورتـه وويـل: يـوه چپنه او (100) اشرفۍ ډيرې نه دي چې تا ورکړې•؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وفرمايـل: چـې مـا لـه رسـول الله ﷺ څخـه اوريـدلي دي چـې هـر چـا سـره بـه د هغـه د حيثيـت مطـابق چلنـد کـوئ، بعضـي د خلکـو سـوال کـول شـغل او کـار وي کـه ښـه مالـدار هـم وي دغـه کـار نـه پريـږدي خـو بعضـي سـوالګر رښـتيا مجبـور وي نـو کـه درتـه معلومـه شـوه چـې رښـتيا مجبـور دي نـو زيات کومک ور سره وکړئ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه.

(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي؟

(2) يو شيعه ته د (سعدبن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمدستي مړ کيدل.

← علـي بـن ابـي طالـب رضـي الله عنـه يـوه ورځ کوفـه کـې ؤ چـې چـا ورتـه وويـل: چـې د عبـد الله بـن سـبأ يهـودي فرقـه وايـي: چـې تـا (اميرالمـؤمنين ابـوبکر رضـي الله عنـه)، (اميرالمـؤمنين عمـر رضـي الله عنـه) او (اميرالمـؤمنين عثمـان رضـي الله عنـه) تـه بـد او رد ويلـي دي؟ نـو ځکـه مـونږ هـم ور پسـې بـد وايـو، نـو علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او ويې ويل: چې ما غوښتل د ابن سبأ فرقه ټول له توري تير کړم.

چـې دوئ مـا پسـې داسـې خبـرې کـوي چـې زه تـرې خبـر نـه يـم زه د الله ﷻ څخـه پنـاه غـواړم چـې د رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم دوه خسـرانو او زوم پسـې خبـرې وکـړم هغـوئ د عشـره مبشـره څخـه دي هغـوئ زمـا څخه افضل دي.

خـو زه دې کـار لـه پـاره لـومړی اعـلان کـوم چـې هـر چاتـه پـه لاس ورغلـل مـړه يـې کـړئ، چـا تـرې پوښـتنه وکـړه چـې هغـوئ خـو سـتا صـفتونه کـوي نـو علـي رضـي الله عنـه وفرمايـل: دوئ ماتـه هغـه او صـاف بيـانوي چـې هغـه پـه مـا کـې نشـته، دوئ زه د ربوبيـت درجـې تـه رسـولی يـم، او زه لـه دوئ بيـزار يـم دوئ دې لـه دې

• کتاب الاصابة ج 4 ص356
وذکر ابن عساکر مثل ذالک
وفي کنزالعمال ج3 ص324

ketabton.com - The Digital Library

ملکه وویستل شي کنه نو یو به هم ژوندی پرې نږدم بیا یې لاس پورته او دعا یې وکړه چې یا الله ﷻ دغه د عبد الله ابن سباء پیروان پخپلو ځانونو مسلط کړې همدا سې دعا یې کوله او خلکو ور باندې آمین ویل همدا وجه ده چې الله ﷻ اوس په خپلو ځانونو مسلط کړي دي.

➥ د (ابو نجیح رضي الله عنه) څخه روایت دی: چې امیر معاویه رضي الله عنه چې د شام حاکم ؤ حج ته راغلی ؤ، نو ده سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ته وویل: مونږ جهاد کې مشغول یو او د حج ارکان واجبات او سنت را څخه هیر وي راشه زه طواف کوم ته راته ګوره که کومه غلطي کوم اصلاح یې کړه.
نو هغه طواف وکړ او بیا یې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه خپل کور ته بوتلو او خپل تخت باندې یې کښیناوه بیا یې غوښتل چې د علي رضي الله عنه په باره کې څه ووایې خو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته په غصه شو او ورته ویې ویل: ته هغه چا پسې خبرې کوې چې د رسول الله ﷺ د لور نکاح ور سره د الله ﷻ په خوښه شوې ده.

✎ ځوانانو کې اول مسلمان دی.

✎ د هارون (ع) سره تشبیه ورکړل شوې ده.

✎ د خیبر فتح د ده پلاس شوې ده.

✎ (اسد الله) لقب ور کول شوی دی.

✎ اولنی لمونځ کوونکی دی چې رسول الله ﷺ سره څنګ کې ولاړ دی، او لمونځ یې کړی دی.

بیا یې ورته وویل: نن نه بعد به ستا کور ته رانه شم او ترې را پورته شو او څادر یې ټک ووهه او له ډیرې غصې ځان سره غږیده.

➥ ابو هریره رضي الله عنه فرمایي: چې زه د دمشق بازار کې ګرځیدم یو ځای ته ورسیدم چې ډیر خلک را جمع دي او یو تن په آس سپور دی او د علي رض په باره کې داسې خبرې کوي چې اصلاً هغه کې نشته او اولنیو درې واړو خلیفګانو پسې ښکنځل کوي.

نو دې وخت کې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه راغی پوښتنه یې وکړه چې څه خبره ده؟ خلکو ورته وویل: چې دغه سړی د عبد الله بن سبا پیرو دی یعنې شیعه دی، علي رضي الله عنه ته داسې او صاف بیانوي چې پکې نشته او ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او عثمان رضي الله عنه ته ښکنځل کوي.

نو ورغی او خلکو کې ور ننه شو خلکو ځای ور کړ او ورته یې وویل: چې زه یو څو پوښتنې کوم؟
هغه ورته وویل: وکړه څه وایې؟
نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته وویل: ایا رسول الله ﷺ هر کار کې استخاره نه کوله؟
نو هغه نفر ورته وویل: هو

ketabton.com - The Digital Library

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته وويل: چې ضرور به رسول الله ﷺ د (بي بي عايشې رضي الله عنها او بي بي حفصې رضي الله عنها) د نکاح له پاره استخاره کړې وي نو چې الله ﷻ د خسرګانو جوړيدلو له پاره ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه خوښ کړل نو ته څنګه ور پسې بد وايې؟
ايا رسول الله ﷺ دوه لور ګانې (لونې) عثمان رضي الله عنه ته د ده د فضيلت په وجه نه دي ورکړي؟

چې ته ور پسې بد وايې؟ ايا علي بن ابي طالب رضي الله عنه د عبد الله بن سبا د(شيعه) فرقې او د دوئ د عقايدو نه بيزاري نه ده اعلان کړې؟ چې ته د ابن سباء پيروي کوې (شيعه) شوی يې.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، خپل مخ قبلې ته واړوه او دعا يې وکړه چې يا الله جل جلاله که دغه د شيعه ګانو فرقه په ناحقه وي ته دغه رزيل ته همدا اوس خپله سزاء ور کړې.
نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه لا لاسونه نه وه کښته کړي چې د هغه شيعه آس ټوپ واچولو او شيعه ترې په يو شړق لاندې را پريوت سر او ينه يې وچاودل او مردار شو.

او الله ﷻ د سعد بن اب وقاص رضي الله عنه، ښيرا قبوله کړه•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۳) برخه.

د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې.

لومړې خطبه مقام نخيلة کې کوفې سره.
دوهمه د نهروان جګړې نه بعد
کفارو او متعهدينو سره يې د صلحې حکم.

← ابو الوداک همداني رضي الله عنه فرمايي: چې علي رضي الله عنه د کوفې ښار ته نژدې مقام نخيلة کې چې د شيعګانو او نورو خوارجو سره په جهاد لګيا ؤ د خپلو مجاهدينو منځ کې ودريد او ويې فرمايل:
اې خلکو چا چې مداهنت وکړ يعنې دنيوي مال او چوکۍ له پاره يې برحقه جهاد پريښود نو هغه ځان په خپله د هلاکت کندې ته وغورځولو.

اې: خلکو تاسو داسې حالت ته رسيدلي ياست چې که الله ﷻ مو بچ کوي نو په خپل فضل به تاسې بچ کړي کنه نو کافران به ستاسې فکرونه اشغال کړي تور درته سپين او سپين درته تور ښکاري حق درته باطل او باطل درته حق ښکاري.

اې: مسلمانانو دوئ تاسو د قوم پرستۍ په نوم غولوي او الله ﷻ قوم پرستي نه خوښوي.

• اخرجه ابن عساکر و ابن سعد عن ابن عباس جلد 4 ص24
وفي کنزالعمال ج7ص 69
وفي البدايه ج 7 ص 358

ketabton.com - The Digital Library

ای: خلکو دوئ ستاسې سره دوښمني نه لري دوئ غواړي د دين رڼا يئ له منځه يوسي، تاسو وګورئ د کافرو او خوارجو سره هغه ضعيف العقيده مسلمانان دي چې ژبې يې خوږې او زړونه يې له کاڼي سخت دي.

ای: مسلمانانو جهاد د هر جابر، ظالم او ګمراه سره چې د کافرانو سره ملګري دي روا دی.

أی: خلکو دلته د خلافت له پاره جګړه نه ده چې زه خليفه شم که معاويه ! بلکې کافرانو د خلکو ذهنونه خراب کړي او يو بل سره مو جنګوي.

ای: مسلمانانو حق په اسانه پيژندلای شئ هره ډله چې د کافرانو په قانون او نظام خوښ وي باطله ډله ده او د کافر غشی چې هر طرف ته روان وي هماغه برحقه ډله ده.

ای: مسلمانانو دوئ سره هغه خلک ملګري دي چې قرآن لولي خو تفسير باندې نه پوهيږي او داسې کوم خلک ور سره نشته چې اسلام کې يې سابقه موجوده وي.

ای: مسلمانانو تاسو د کافرانو په تهمتونو مه تيروځئ دغه تهمتونه په ټولو انبياؤ لګول شوي دي.

بيا علي رضي الله عنه وفرمايل: (والله ﷻ والله ﷻ والله ﷻ} لکه څرنګه چې تاسو ګورئ فارسيان او روميان ستاسې واړه، زاړه، ښځې او نر ټول وژني. همداسې به د هغه مسلمانانو بچې، ښځې او نارينه هم ووژني چې ور سره ملګري دي.

دغه د دنيا ټول کافران هيڅ انساني کرامت نه پيژني او نه ورته قايل دي، د دوئ علاج يوازې په توره کيدای شي بيا يې وفرمايل:
ای: د مغرب او سيدونکو تاسو د هر قل د پوځ مقابله وکړئ مونږ به د کسری والا مقابله وکړو، بيا يې خطبه ختمه کړه.

⟵ د زيد بن وهبه رضي الله عنه څخه روايت دی: چې د نهروان جنګ څخه وروسته علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او د جهاد ترغيب يې ورکړ او د جهاد فضايل يې بيان کړل، خو هيچا مثبت جواب ورنه کړ ټول چپ پاتې شول ټولو باندې لکه بې هوشي چې راغلي وي خبرې يې اوريدلې، خو د جهاد همت په چا کې نه ؤ پاتې، نو له اوږدې خطبې ويلو بيرته را کښته شو او خپل کور ته ولاړ.

بيا علي رضي الله عنه څو ورځې بعد ټول مشران را وغوښتل ورته يې وويل: څه چل شوی دی چې تاسو ته د جهاد له پاره د تياري کولو امر کوم خو تاسو باندې داسې حالت راشي او سترګې يو خوا بل خوا ته اړوئ او راړوئ لکه چې زنکدن مو وي او په مځکه داسې ورشلم شئ، لکه په تاسو کې چې روح نه وي؟ ولې دومره بې غيرته شوي ياست چې نه خپله جهاد کوئ او نه نور تيار ولای شئ او چې څوک زه جهاد ته تيار کړم د هغوئ د را ګرځيدو کوښښ کوئ دا ولې؟

ketabton.com - The Digital Library

کله چې جهاد نه وي نو تاسې نه د ځنګل وحشتناک زمرى جوړ شي او غوري کوئ چې که وخت راغی نو دا به وکړم هغه به وکړم خو چې زه درته د جهاد امر وکړم نو بيا مکارې ګيدړې درنه جوړې شي دا ولې؟

نو اکثره کسانو د مرګ له ويرې خپل دروا غجن عذرونه پيش کړل فقط يو څو کسانو په خوشحالئ جهاد ته تيار شول.

بيا علي رضي الله عنه هغه مجاهدينو ته تسلي ورکړه چې کاميابي د پوځ او وسلې په ډير والي کې نه ده د اسلام په تاريخ کې تش لاس مجاهدين په وسلوالو کافرانو او فاسقانو کامياب شوي دي بيا يې ورته وويل: چې زه غواړم چې تاسې زما ښي اړخ ته چپ اړخ ته مخکې او شاته وجنګيږئ الله ﷻ به تاسو سره مرسته کوي او ستاسې په برکت به هغه مسلمانان هم د کافرانو د غلامئ څخه خلاص شي چې د دنيا له پاره يې ذلالت خوښ کړی دی، بيا يې ورته وفرمايل:
ای: د سلام برحقه مجاهدينو !

هيڅکله داسې چا سره صلح مه کوئ چې واک او اختيار يې د دښمن سره وي کومکونه او امدن يې له کافرانو وي دوئ چې اوس د دنيا له پاره کافرانو ته وفادار دي بيا به هم تاسې ورباندې وداړې، ځان سره به تاسې هم ذليل کړي.

بيا يې ورته وفرمايل:
ای: مجاهدينو تاسو چې هر ځای ته ورځئ هلته خلکو ته ادب او اخلاق ورزده کړئ او تاسو هم د اسلاميت او انسانيت نمونه و اوسئ، تاسو د خلکو سره د مهربان پلار ورور په شان معامله وکړئ چې خلک ستاسې له ښو اعمالو متاثره شي تاسې خلکو سره سختئ مه کوئ سختي کولو سره نفرتونه په زړونو کې پيدا کيږي.

کومو خلکو کې چې غلط رواجونه وي يا بد عمله وي هغوئ په احسنه طريقه له هغې لارې واړوئ، تاسو د بدو اعمالو منفي اړخونه ورته بيان کړئ هغوئ به خپله راوګرځي.

بيا علي رضي الله عنه د ټولو څخه بيعت واخست او ورته ويې ويل: چې تاسو خو رسول الله ﷺ نه دی ليدلی نو چې زه کوم کارونه کوم هماغه تاسو هم وکړئ کوم چې زه خوښوم تاسو هم هماغه خوښ کړئ، تاسو به هر يو له ځانه مفتيان او قاضيان نه جوړوئ زما اعمالو ته به ګورئ، د علي رضي الله عنه سيرت خلاصول مشکل دي په همدی کفايت کوو•
اوس د پښتنو د پلار **خالد ابن وليد رضي الله عنه** سيرت شروع کوو را سره اوسئ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• اخرج طبري ج 4 ص 9 وص 11 وايضاً ص 67
و اخرج امام احمد ج 1 ص 61
وايضاً ج 4 ص 57

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English